

Februar 2006

Dansk Mongolsk Selskab

Ger 55

16. årgang – februar 2006

ISSN 0905-9504

Ger er medlemsblad for Dansk Mongolsk Selskab. Bladet udkommer februar, maj, august, november.

Redaktion:

Rolf Gilberg (ansvarshav.)
Jan Koed
Bulgan Njama

Tryk: One Way Tryk a/s**Oplag:** 300 eks.

Oplysninger om adresseændringer og leveringsproblemer m.v. meddeles til kassereren.

Formål:

- (a) at fremme og udbrede kendskabet i Danmark til mongolerne og deres kultur, især i mongolernes kerneområder i Mongoliet, Kina og Rusland,
- (b) at udgive skrifter om mongolerne,
- (c) at være samlingsorgan for personer, der interesserer sig for mongoler og deres forhold,
- (d) at fremme og udvikle forbindelserne mellem befolkningen i Danmark og mongolerne og
- (e) at støtte kulturelt arbejde blandt mongoler og skabe forbindelser mellem videnskabelige, kulturelle, faglige og folkelige organisationer i de respektive lande.

Dansk Mongolsk Selskab**Æresmedlem:**

HKH Kronprins Frederik

Bestyrelse:

Lars Højer
Anita Garbers
Rolf Gilberg
Søren Haslund-Christensen
Jan Koed
Bulgan Njama
Morten Axel Pedersen
Leif F. Petersen
Henrik Bo Thrane (sup.)

Internet:

www.danskmongolskselskab.dk

Girokonto: (1551) 784-1582

SWIFT-BIC: DABADKKK

IBAN: DK26 3000 0007 8415 82

Selskabets adresser:

Formand: Rolf Gilberg
Etnografisk Samling
Nationalmuseet
Frederiksholms Kanal 12
1220 København K
tel: 3347 3207 fax: 3347 3320
email: rolf.gilberg@natmus.dk

Kasserer: Jan Koed

Carl Bernhards Vej 15, st.tv.
1817 Frederiksberg C
tel: 3322 3728
fax: 3322 3726
email: jk@cadaid.dk

NGO-projekter:

Bulgan Njama
Fuglebo 2
2000 Frederiksberg
tel: 3833 2106
email: dms@dkk.dk
I Mongoliet:
dmcenter@magicnet.mn

Medlemskab:**Kontingent:**

150 kr. pr. kalenderår for personligt medlemskab.
250 kr. for husstandsmedlemskab.
500 kr. for firmamedlemskab.
Tillæg for medlemmer bosat i udlandet: 50 kr.

Henvendelse om medlemskab rettes til kassereren.

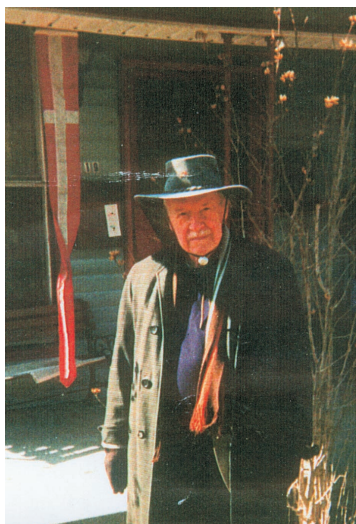

Mongoliet er kontrasterens land. I hovedstaden leves det moderne liv med alt hvad deraf følger: trængsel, stress, forurening, trafik-kaos, social misvækst – men også følelsen af at være en del af den globale verdens puls på vej ind i en fremtid fuld af håb om personlig udvikling og materiel tilfredsstillelse. På steppen eksisterer en anden virkelighed. Vestmongoliet 1999.

Foto: Karsten Fogde

Indhold

Mit hjerte er mongolsk	3
Huller i sneen	6
Hermann Consten	
– eventyrer, forsker og fotograf	7
Ild-Hundens år	14
Tsagaan Sar	
– en byrde for de ældre	20
Aktuelt	
Mongoliet 800 år	22
Koalitionens sprængt	23
Dansk Mongolsk Selskab	
fylder 15 år	26
DMS nyt	28

Mit hjerte er mongolsk

Dr. John R. Krueger var i årene 1952-54 på sit første studieophold i Danmark. Her studerede han bl.a. hos den kendte danske sprogforsker, Kaare Grønbech (1901-57). Krueger har gennem alle årene bevaret sine varme følelser for Danmark og det danske sprog. Han er et engageret medlem af Dansk Mongolsk Selskab. Interview af M. Saruul-Erdene, Ph.D.

Jeg vil gerne høre noget om Deres forskning, og hvordan De begyndte Deres Mongol-studier.

Det er svært at sige, hvordan det begyndte. Som dreng var jeg meget interesseret i fremmede sprog. I Amerika er det ikke så let at være interesseret i fremmede sprog, fordi alle taler engelsk, alle vegne. I gymnasiet læste jeg spansk, og på universitetet valgte jeg tysk. Efter min eksamen arbejdede jeg for regeringen. Dengang, i den kolde krigs første år, kunne man tage kurser i russisk. Jeg beskæftigede mig med russiske og østeuropæiske forhold. I den periode var vores afdeling i stand til at håndtere materiale fra Sovjetunionen, Polen, Tjekkosllovakiet, Balkan, Tyrkiet, Grækenland osv., og jeg blev også interesseret i disse sprog.

Efter 5-8 års arbejde for regeringen var jeg opsat på at komme til Europa for at indsamle erfaringer og lære andre landes kultur og sprog at kende. Jeg fik et af de første Full-bright-legater og tog til Danmark, som ud over at være et lille land, havde været hjemsted for studier af Asien, Kina og Mongoliet i mange år.

Jeg ville gerne specialisere mig i Balkan, fordi denne del af verden

rummer seks, otte, ti nationer og sprog. Balkan havde været under tyrkisk dominans i næsten 400 år, så alle disse folk og sprog var stærkt påvirket af tyrkisk. Så inden jeg begyndte på Balkan-studierne, ville jeg lære tyrkisk. Men for at studere tyrkisk måtte man kunne tysk og russisk og vide noget om landenes historie. Så jeg studerede tyrkisk hos Kaare Grønbech i København, som efter 2 års studier kunne tilbyde undervisning i mongolsk.

Kaare havde rejst i Indre Mongoliet i slutningen af 1930'erne og havde indsamlet en mængde materiale. [Kaare Grønbech rejste sammen med Henning Haslund-Christensen og Werner Jacobsen på Den 2. Danske Centralasiatiske Ekspedition 1938-39 – red.]. Han havde glimrende fotografier og havde hjembragt mange genstande fra ørkenen, gerer og landbrug. Disse samlinger befinder sig stadig i et københavnsk museum [Nationalmuseet]. Hvis vejen går til Danmark eller Stockholm bør man besøge museerne. De har en stor samling mongolske genstande.

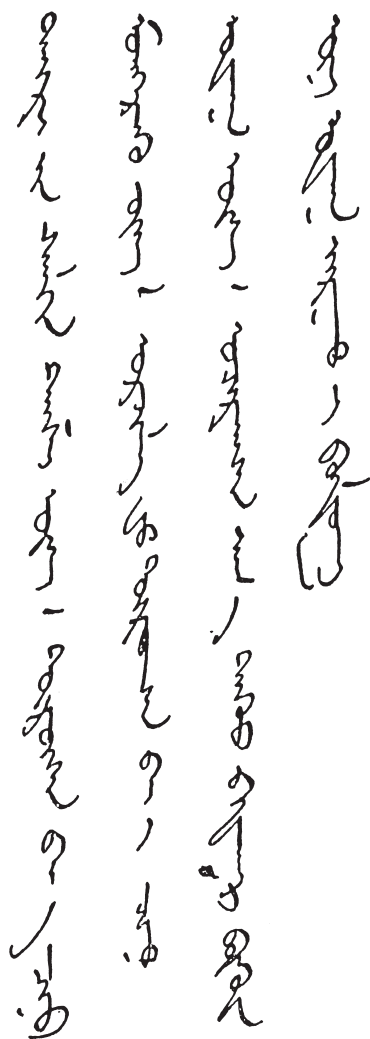
Under studierne af det gammel-mongolske sprog fattede jeg stor interesse for det, og på en eller anden måde trængte det ind i min sjæl. Jeg blev pludselig klar over, at det

var dét jeg ville. Vi begyndte at læse tekster som fx *Üliger-ün Dalai*, *Erdeni-yin Tobci* og *Altan Tobci*. Desværre var det under den kolde krig ikke muligt at rejse til Mongoliet, som dengang var politisk underlagt Sovjetunionen. Desuden var der kun 2-3 mongolske familier bosat i den vestlige verden, så jeg kunne ikke lære det mongolske talesprog.

I midten af 1950'erne tog jeg tilbage til USA, til Seattle. Der fik jeg lejlighed til at møde Nikolai Nikolayevich (Nicholas Poppe). Poppe var sluppet ud af Sovjetunionen, hvor han arbejdede som *vostokoved* (orientalist). Han var sin tids fremmeste mongolforsker. Den eneste anden akademiker med et tilsvarende ry inden for mongolforskningen var Francis Cleaves, som egentlig var sinolog. Jeg fortsatte mit arbejde sammen med Poppe og kastede mig over læsningen af Mongolernes hemmelige Historie og *Erdene-yin Tobci*.

De eneste mongoler jeg kendte var Gombojab Hangion og hans ven Urgungge Onon, som stadig bor i London. De var 8-10 år ældre end jeg. Der var også Unensechen fra Indre Mongoli.

I de tidlige tressere blev Ural-Altai-studierne oprettet her i India-na, og jeg kom hertil fra Seattle som

*Himlens vinde blæser hid og did.
Dit legeme lever ikke evigt.
Din dødelige krop er kun til i afmålt tid.
Må vi, gode venner, som har mødtes,
leve lykkeligt og længe sammen!*

en slags kombination af tyrkolog, mongolist og lingvist. Vi måtte nøjes med historiske studier af den mongolske og andre nationers kultur, fordi vi ikke måtte rejse dertil. Men lidt efter lidt, sidst i 1960'erne og 70'erne bedredes forholdene, især da mongolerne i FN i New York lærte Hangin at kende.

Så tog han til Mongoliet, men det var endnu for tidligt at etablere diplomatiske forbindelser mellem

Mongoliet og USA; og derfor var mongolstudierne i Amerika langt bagefter mongolstudierne i Østeuropa. Unge forskere fra Ungarn og Polen kunne tage til Mongoliet, når som helst de ønskede det. Således blev de ungarske mongolister efterhånden de førende i verden. Selv under disse omstændigheder skabte Hangin og jeg en *Basic Course of Spoken Mongolian*.

Efterhånden blev jeg jo ældre og trak mig tilbage. Der blev foretaget nogle forandringer. Nu har vi Khar Dorj (øgenavn for György Kara) og Atwood, som gør det rigtigt godt.

Som videnskabsmand der både har studeret mongolsk og tyrkisk, hvad er så Deres mening om den altaiske teori?

Efter alle disse års studier må jeg sige, at jeg ved det ikke. Jeg kan mærke en dyb indre kommunikation mellem de to sprog. Sprog der har påvirket hinanden er forbundet leksikalt. Men de to sprog har mange ligheder i morfologi og syntaks. De har også mange fælles udtryk. Da jeg var elev hos Poppe, var der en japansk elev, som studerede sammen med mig. Han sagde mange gange: »Jamen vi siger det præcis på samme måde.« Japanere er gode til at studere mongolsk

og tyrkisk med hver deres morfem. Jeg husker nu, at Shichiro Murayama var ambassadør eller konsul i Tyrkiet under anden verdenskrig. Han talte perfekt tyrkisk, og det undrede jeg mig over med min begrænsede viden. Så efter min mening er der ingen tvivl om, at disse såkaldte altaiske sprog har en dyb indre sammenhæng. Især har det mongolske, tyrkiske og manchuriske sprog en mængde fælles ele-

menter, ord og endelser. I denne sammenhæng er japansk længst fra de andre. Faktisk har forskere, der går ind for den altaiske teori, fundet meget overbevisende materiale, som folk, der har været imod teorien, ikke har kunnet levere. De hæftede sig kun ved talordene. Poppe skrev meget detaljeret om det.

Hvilke tyrkiske sprog studerede De?

I Amerika fandtes der ikke tilstrækkeligt materiale om tyrkiske sprog. Alle de gode lærebøger var på tysk og russisk. Derfor gik jeg bevidst efter de fjerneste sprog som tsjuvansk og jakutisk. Men jeg tilføjede ikke noget nyt til mine tuvinske, jakutiske, tsjuvasjiske og kasakhiske lærebøger. Som tysk- og russisktalende overførte jeg blot den europæiske viden til USA.

Jeg forsøgte også at skrive en bog om det oldtyrkiske sprog, men havde desværre ikke tiden til det. Det faktum, at man i tyrkisk allerede på dette meget tidlige tidspunkt havde en veldefineret klasse af verber med personlig bøjning er meget interessant. Der findes ikke sådanne endelser i mongolsk eller japansk. Kalmykerne og burjaterne har nogle endelser, men det er en meget senere udvikling. Manchurerne personlige bøjninger er en kopi af de mongolske. Det kan jeg sige meget om, men jeg tror ikke, jeg har ret til at kalde mig tyrkolog. Da jeg første gang kom til Indiana, var jeg 50% mongolist og 50% tyrkolog, men mit hjerte har hele tiden været 100% mongolsk.

De fortalte mig tidligere, at de østeuropæiske mongolister havde bedre muligheder for at studere mongolsk. Hvad var det største problem for de amerikanske mongolister?

Det var først og fremmest svært at finde materiale. Den mongolske Folkerepublik sendte regelmæssigt materiale til Indre Mongoliet. Her producerede man kopier af materialet på gammelmongolsk, og det var muligt at finde dette materiale i kinesiske biblioteker. For det første var dette materiale alt for kommunistisk, og for det andet, når vi tog til New York for at få fingrene i de kommunistisk baserede nyheder, blev vi diskret undersøgt af vores kammerater fra FBI og blev fotograferede.

Havde De virkelig også den slags problemer?

Mon ikke! Senere fik alle lov til at se deres CIA og FBI sagsakter. Jeg skrev et brev til FBI for at få lov til at få min sag til gennemsyn. Efter 2 år kom der et brev fra FBI, men der var kun ord som »eller«, »så« osv. Alt andet var streget ud med sort blæk. Jeg blev klar over, at det ikke var alt det materiale, de havde om mig. Jeg havde været i kontakt med mange forskere fra Sovjetunionen, Kina og Østeuropa i 50'erne, 60'erne og 70'erne. FBI burde vide det. Men selvfølgelig var forholdene meget værre for forskerne i de kommunistiske lande.

Mens De underviste i Indiana, hvilke andre skoler tilbød mongolske studier?

Nogle læreanstalter havde timer i Mongoliet på skemaet, men det var kun Indiana, der permanent tilbød Mongoliet som studiefag. Vi underviste i mongolsk sprog, historie, økonomi, lingvistik og filologi. Andre læreanstalter som fx Berkeley havde mongolsk i 1 eller 2 år. Yale havde mongolsk på skemaet hvert andet år, og fordi Cleaves arbejdede der, havde Harvard mongolske studier, men de studerede kun historiske dokumenter. Således blev der

undervist i nogle emner hist og her, men de gjorde det ikke til hovedsagen, som vi gjorde. Det samme kan siges om de tibetanske studier i Indiana. Selv om enkelte andre skoler underviste i tibetansk, var det kun i Indiana, der blev undervist i det skrevne og talte tibetanske sprog samt i tibetansk historie og kultur.

De skriver stadig på mange bøger?

Ja, og må jeg fremhæve min oversættelse af *Erdene-yin Tobci*. Det sjette kapitel er særdeles langt, og det niende er meget betydningsfuldt. Det sidste kapitel har ingen digte, men i slutningen er der 79 stanzer, et meget smukt buddhistisk digt.

Deres lærer, den store mongolist N. N. Poppe, nævner Deres navn mange gange i sin bog 'Reminiscences'. Fortæl mig lidt om ham!

Jeg kendte Poppe gennem 38 år – fra dengang jeg først mødte ham i 1954, og indtil han døde i 1992. Jeg vil ikke påstå, at jeg var hans bedste og kløgtigste elev, men jeg kan sige, at jeg var den, der stod ham nærmest, den der arbejdede længst sammen med ham og mere end nogen anden nød godt af hans viden. Han hjalp mig meget, ligesom jeg også hjalp ham. I 1940'erne slap han fri af Sovjetunionen og tog til Tyskland – hvorfra han igen måtte af sted.

I USA forstod man, at landet ville få brug for ham, og man spurgte ham ud om Mongoliet. I 1920'erne rejste han meget i Mongoliet og mødte mange mennesker, besøgte templer og studerede mange forskellige forhold. Han udviklede Altai-teorien til et højt niveau, især fonetisk og morfologisk. Sidste gang jeg mødte ham var i 1991.

Hvad med Deres egne elever?

Der er udgået mange gode akademikere fra min skole. Vi nøjedes ikke med eksamen i mongolske studier. Man kunne få afgang som altaiist. [Larry] Clark var fremragende inden for alle tre grene af Altai-studierne. Han specialiserede sig i tyrkologi og skrev nogle glimrende oversættelser fra usbekisk og kasakhisk. Han skrev også nogle gode artikler om mongolstudier. Jeg kan også nævne Bill Rozycki, som specialiserede sig i tungusisk og studerede mongolsk sammen med mig, og der er mange flere studerende, som jeg har rådgivet i forbindelse doktorafhandlinger, fx Robert Service, Alicia Campi og mange flere.

Mange tak. Jeg har fået meget at vide af Dem. ■

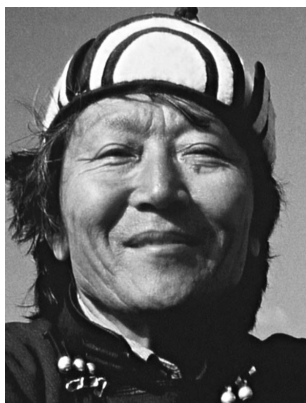
M. Saruul-Erdene

Interviewet er oversat fra *Mongol Survey* 16, 2005. Tidsskriftet udgives af *The Mongolia Society* med hjemadresse på *Indiana University*, Bloomington. En anden udgave af interviewet blev bragt i *The Mongol Messenger* 40(742), 5. okt. 2005.

Illustrationen er gengivet fra *Mongolsk Malebog* af Rolf Gilberg, Nationalmuseet 1992.

John R. Krueger blev født den 14. marts 1927. I 1960 forsvarede han sin Ph.D. ved *University of Washington*. Han var en af grundlæggerne af mongolstudierne ved *Indiana University*, hvor han i mange år var en ledende kraft. Han er nu pensioneret, men stadig aktiv som bl.a. adm. direktør for *The Mongolia Society*, stiftet i 1961.

JK har skrevet 188 videnskabelige bøger og artikler, 115 anmeldelser og har studeret en lang række sprog. Han taler tysk, dansk, russisk, svensk, fransk og spansk.

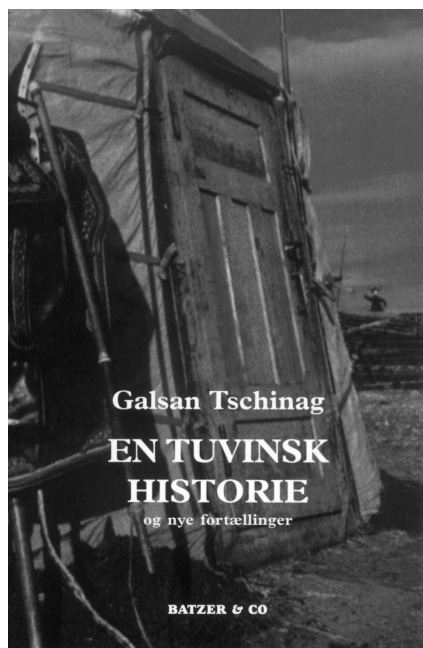
Huller i sneen

Om venskab, kærlighed, shamanisme og skæbnens uransagelige veje i en barsk natur.

Vi er mange der er så privilegerede at være del af en stor familie, andre har kun ganske få eller ingen familiemæssige relationer. Disse forskellige livsvilkår beskriver den mongolske forfatter Galsan Tschinag i sin novellesamling *En tuvinsk historie* på lakonisk og dog poetisk vis:

»At han levede alene var der ikke noget usædvanligt i, for verden er nu engang sådan indrettet, at den ene havde ti sønner og hundrede slægtninge, mens den anden gik alene omkring med sin skygge.«

En tuvinsk historie, der består af den længere titelhistorie og fire kortere noveller, udkom på dansk i 2005 i Anette Petersens oversættelse.

se. Det er sælsom, dramatisk og bevægende læsning om livets sorger og glæder blandt fattige mennesker, hvor børnene fra helt små må gøre nytte i den voksne verden – af bitter nødvendighed.

Galsan Tschinags sprog er en forunderlig blanding af usentimental enkelhed og ren poesi. Man begejstres af hans skønne metaforer og rives i den grad med af dramaerne, der udspilles i den storslåede og ubarmhertige natur, hvor snestormen altid truer.

»Det bliver varmt i dag«, sagde jeg. »Sludder«, mumlede min jagtfælle, gamle Dshaniwek. »Vi får tordenvejr og sne.«

Beskrivelserne er eksotiske og særegne, men man bliver slået af, hvor universelle temaerne er:

I titelhistorien er det den tidligere partisekretærs totale splittelse mellem pligten og anerkendelsen af sin uægte søn (når han nu i øvrigt går alene omkring med sin skygge ...).

Shanna beskriver den forbudte og umulige kærlighed.

I *Jaskan* må en dreng bittert erkende, at han på grund af kulturelle forskelle og gruppepres svigter sin bedste ven uigenkaldeligt.

Ildeng er historien om den udstødte og åndeligt forstyrrede kvinde, der aldrig blev shaman.

Og endelig er der perlen i denne novellesamling *Bisen* – en hjerteskrærende skildring, der tager helt mytologisk form, af en familie som

I tuvinernes jurte fandt kun den ørenlyd, som var i stand til at fortælle spændende og bevægende historier. At et barn fra denne kultur gjorde tysk til sit fortælle-sprog er en lykke for tysk litteratur, ja for verdenslitteraturen.

Die Zeit

skæbnen splitter ad fra det ene øjeblik til det andet.

Børnene har en fremtrædende plads i historierne. De knytter bånd til de dyr de lever blandt, finder legetøj i form af sten og knogler og leger snehuller, hvor drengene stiller sig i en rundkreds og tisser et pænt, rundt og dybt hul i sneen uden spor af dråber ved siden af.

»En tuvinsk historie« er en lille, hurtigt læst bog, men den bliver sidende – i hjertet og på nethinden. ■

Else Lundberg

Tidligere udkom af samme forfatter *Den blå himmel*, se Ger 48:19.

Galsan Tschinag: *En tuvinsk historie og nye fortællinger*. Oversat fra tysk af Anette Petersen. Roskilde 2005, Batzer & Co. 108 s. www.batzer.dk

Hermann Consten – eventyrer, forsker og fotograf

Tyskeren Hermann Consten (1878-1953) hørte til de mennesker, der koncentrerede sin nysgerighed og forskerinteresse for fremmede folkeslag om det asiatiske kontinent. I dag er han stort set ukendt, men i 1920'erne hørte han til blandt de mest fremtrædende Asienfarere, skønt han ikke opnåede en Sven Hedíns eller Fritz Mühlenwegs berømmelse. Hermann Consten efterlod sig ikke kun et skriftligt øvre, men tillige en stor samling fotografier, som nu atter drages frem i lyset.

Hermann Consten som ung forsker, studiofoto 1907.

I 1920'erne nød Consten stor popularitet gennem sine bøger om Mongoliet – *Weideplätze der Mongolen* (Mongolske græsgange), *Der rote Lama*, *Mysterien* – og sine foredrag. I den akademiske verden var hans anseelse dog ikke overvældende. Som så mange andre forsker-eventyrere på hans tid, havde

Consten til hest på den mongolske steppe, 1907. Foto: Ukendt

Hermann Consten ikke opnået sin viden gennem den akademiske verdens retlinede karriereforsøg. Betragter man hans biografi og hans karakteregenskaber, som man kan læse ud af hans breve, dagbøger – og erindringerne fra de få som kendte ham personligt – så må han have været en spaltet personlighed. Ved siden af sin uomtvistelige begavelse var Hermann Consten også præget af sine skyggesider. Han var sikkert ikke nem at omgås for sine medmennesker med hans utålmodighed, hidsighed, forfængelighed og arrogance. På trods af sit store behov for selskabelighed var han alligevel en outsider og enegænger og altså i sidste ende et ensomt menneske.

Hermann Consten kom til verden den 14. marts 1878 som søn af en velhavende brændevinsbrænder i Aachen. De første skoleår tilbragte

han i sin hjemby i nærheden af den belgiske og hollandske grænse. Senere blev han sendt til *Institut Garnier* i den hessiske by Friedrichsdorf. Der var tale om en kostskole, der optog sønner af købmandsfamilier fra hele Europa. Herefter begyndte Consten at studere arkitektur ved Den tekniske Højskole i Aachen. Efter to semestre flyttede han til Karlsruhe og fortsatte sine studier dér, men gennemførte ikke uddannelsen. Den unge mand følte sig mere tiltrukket af de fjerne vidder. Han lod sig derfor indskrive på Den tyske Koloniskole i den nordhessiske by Witzenhausen, hvor man kunne få en videregående landbrugsfaglig uddannelse med henblik på udstationering i de tyske kolonier. Der blev fx lagt vægt på agrarvidenskabelig specialviden inden for områderne kultur, geografi og klima. Consten afsluttede sin ud-

dannelse i år 1900 og tog derefter til Tysk-Østafrika for at afslutte den praktiske del af uddannelsen med at anlægge en plantage i Usambara-bjergene. Kort efter overtog han driften af en kaffefarm, som tilhørte den fra Köln stammende bankier og diplomat Max von Oppenheim.

Constens Afrika-periode standse brat, da han efter et svært anfald af malaria måtte vende tilbage til Tyskland i midten af 1905. Hans læge i Aachen anbefalede ham at flytte til et koldere klima for bedre at komme sig over sygdommen. Consten valgte at tage til Rusland, hvor han begyndte at studere geologi, geografi og etnologi ved Lazarev-instituttet i Moskva. Han koncentrerede sine studier om Centralasiens folkeslag og stiftede derved bekendtskab med det mongolske sprog. Consten blev medlem af Det russiske Geografiske Selskab.

Hermann Consten opholdt sig 2 år i Moskva. I 1907 indledte han sin første Mongoliet-ekspedition, der i de følgende år indtil 1913 skulle efterfølges af flere. Hver gang var Moskva både udgangs- og hjemkomststation for disse rejser. Dertil hjembragte han alt det materiale, han indsamlede under sine feltstudier: optegnelser, fotografier (dengang for en dels vedkommende glasplader), gravfund og hoveder, som han indsamlede på vegne af sin etnologi-professor i Moskva. Opmåling af kranier var dengang et vigtigt forskningsområde inden for racelæren. Constens første ekspeditioner gjaldt først og fremmest det enorme stammeområde, Khalkha, i Ydre Mongoli. Disse områder var på daværende tidspunkt under kinesisk administration. Efter Qing-dynastiets fald og udråbelsen af en kinesisk republik erklærede Nord- og Vestmongolerne sig for uafhængige i 1911. Consten kom helt tæt på de blodige sammenstød, især omkring byen Khovd. I hans efterladenskaber ligger der breve, hvor han be-

skriver, hvordan han i august 1911 i løbet af 35 timer – med skift af hest fire gange undervejs – rider fra Khovd til Kosch Agatsch. Her skulle han hjælpe en gruppe russere, der var taget til fange af kineserne på den lokale telegrafstation.

Under sine første rejser i Ydre Mongoli udførte Hermann Consten også omfattende landopmålinger og tegnede kort. Hans kort over Mongoliet, der var baseret på russisk kortmateriale, og som han offentliggjorde som tillæg i sin bog, »Mongolske græsgange«, rummede detaljerede oplysninger om poststationer og klostre; mange af dem havde han selv besøgt. Constens kontaktskabende talent gjorde, at han i løbet af kort tid knyttede gode kontakter til de førende politiske og religiøse ledere i Mongoliet. Dermed spillede den unge tyske forsker ikke kun rollen som en udefrakommende iagttager, men opnåede respekt og anerkendelse. Han blev en slags rådgiver for mongolerne, der på denne tid var i færd med at tage deres politiske skæbne i egne hænder. Han påtog sig også kurér- og mæglingsopgaver mellem mongoler, russere og kinesere. Hans ven skabelige forbindelser til indflydelsesrige russiske og kinesiske købmænd, hans nære fortrolighed med ledende mongoler og hans nære tilknytning til de jævne nomader på den mongolske steppe gav Consten et intimt indblik i mongolske forhold som næppe nogen anden udlænding før ham.

Hermann Consten beskæftigede sig også intensivt med den buddhistiske lamaisme i disse år. Consten tilbragte flere uger sammen med munkene, hvor han endda blev indviet i deres hemmelige ceremonier. Et gammelt armbånd af grågrøn jade med Phagspha-skrifttegn, som hans velærværdighed, Dsalchensen Gegen, havde skænket ham ved et af deres møder, skaffede ham adgang til næsten alle klostre i

Mongoliet. Armbåndet er stadig i familiens eje. I de senere år offentliggjorde Consten flere artikler, hvor han fremlagde sin viden om buddhismens væsen og struktur i Mongoliet, herunder især om klostrenes administrative opbygning. Han opbyggede også en omfattende foto-dokumentation af templer og klostre. Ikke mindst de tre i 1920'erne udgivne bind viste hans store interesse for dette tema: I 1925 udgav Voss i Berlin de to bind, *Mysterien. Im Lande der Götter und lebenden Buddhas* og *Der Kampf um Buddhas Thron*; 3 år senere fulgte i Stuttgart *Der rote Lama. Ein Erlebnis aus dem Innersten Asien*, hvis ekspressionistiske sprog afslører Consten forkærlighed for esoterisk buddhisme, skønt han i hele sin levetid var overbevist katolik.

Mongolernes hengivenhed for Consten fremgik også af følgende omstændighed: I 1911 modtog han titlen *Gün*, svarende til greve, med alle dertil hørende insignier. Et stort oliemaleri fra 1920'erne, der var udført efter et fotografi, og som i dag er i familiens eje, forestiller *Gün Dschijian* alias Hermann Consten i fyrsteornat. Den overdådigt broderede brokadedragt og tilbehør som fx en broderet tobakspung, skærf og hatteknapper har overlevet de følgende årtier og Consten selv.

Den 1. verdenskrig, som han allerede mærkede de første tegn på i 1913 under et ophold i Mongoliet, var for den kejsertro patriot Hermann Consten anledning til efter mange år i udlandet at vende tilbage til sin hjemby Aachen. Der blev han sendt på et kort ophold til vestfronten, men ikke som hørende til kamptropperne. Kort tid efter rejste han på en særlig mission til Berlin, hvor han af udenrigsministeriet blev sat i forbindelse med hemmelige planer og forberedelser til en tyrkisk-tysk Afghanistan-ekspedition. Den havde til formål – ved at anstifte en opstand – at forhindre England

Hermann Consten og den mongolske folkeoplysningsminister Batukhan i Constens private bolig i Bad Blankenburg, Thüringen, 1925. Pressefoto

og Rusland i at trænge længere ind i denne region i Centralasien. Kejser Wilhelm II havde nemlig sine egne ambitioner.

Afghanistan-ekspeditionen, der hørte til blandt den wilhelminske udenrigspolitik's mærkværdigheder, stod fra begyndelsen af under en uheldig stjerne. I flere uger ventede den lille gruppe ekspeditionsdeltagere i Konstantinopel forgæves på en sending geværer og andet teknisk udstyr samt en større sum penge, der uden de respektive regerings vidende og ad forskellige ruter skulle transporteres via Wien, Budapest og Bukarest til Bosporus. Rejsetidspunktet måtte hele tiden udskydes. Mellem de tyske ekspeditionsdeltagere – først og fremmest den bayerske løjtnant Nieder-

mayr og rhinlænderen Consten – var der uenighed om, hvem af dem der var leder af den tyske gruppe. I Istanbul havde den tilfældigt sammenbragte tyske gruppe for øvrigt hurtigt fået et dårligt ry, fordi medlemmerne havde talt over sig om den hemmelige mission i prostitutionsmiljøet. Også med den tyrkiske ekspeditionsledelse var der problemer og spændinger. Hvor længe Hermann Consten deltog i Afghanistan-ekspeditionen, som gik gennem Aleppo og Bagdad, vides ikke. Ved ankomsten til Afghanistan hørte han åbenbart ikke længere til gruppen; til gengæld dukkede han i krigens sidste halvdel op som »major Konsten« i Budapest – for øvrigt en militær rang, som tyrkerne havde givet ham. I hans efterladenskaber

er der et foto, der viser Hermann Consten i tyrkisk uniform.

Man må antage, at Hermann Consten allerede i sine år i Rusland og Mongoliet har forsynet det tyske generalkonsulat i Moskva med hemmelige informationer fra sine Mongoliet-rejser, især med henblik på de russiske aktiviteter og ambitioner i denne region. Han blev i hvert fald, så længe krigen varede, ført og betalt som agent; det fremgår af sagsakter i udenrigsministeriets politiske arkiv i Berlin. Mod krigens slutning var han desuden – tilsyneladende uden udenrigsministeriets vidende – tilknyttet den tyske militære efterretningstjeneste i Budapest, hvad der førte til gnidninger mellem de to ansvarlige ministerier og til en protestnote fra den ungarske regering til Berlin. Han skal på daværende tidspunkt have været »chef for den tyske feltarmés generalstabs efterretningsafdeling« for Østeuropa, som Consten selv har oplyst i et senere brev til en veninde. Det står i hvert fald fast, at han mod krigens slutning står frem i Budapest og af den derværende regering opfordres til at forlade landet. Det gjorde han for øvrigt sammen med en billedskøn ungarsk grevinde, som han derefter levede sammen med i næsten 10 år, indtil hun forlod ham til fordel for en anden mand.

Med afslutningen af 1. verdenskrig begyndte en roligere fase af Hermann Constens indtil da turbulente liv. I begyndelsen af 1920'erne nedsatte den nu 40-årige Consten sig som selvstændig forsker i Bad Blankenburg i Thüringerwald. Af eventyren og agenten opstod videnskabsmanden. Han kastede sig ud i en omfattende foredragsvirksomhed, udgav sine bøger og tidsskriftsartikler, korresponderede

med fagfæller, oversatte værker af betydelige russiske mongolister som Pozdneev og Kozlov til tysk og lagde grundstenen til en »Encyclopedia Mongolica«, et arbejde han dog ikke nåede at offentliggøre inden sin død. Af oversættelserne opbevares hånd- og maskinskrivne manuskripter i Bonns universitetsbibliotek for Centralasiens sprog- og kulturvidenskab. Materialet til encyklopædien – 32 velordnede sorte kartoteksæsker med over 55.000 registreringer – befinder sig i dag i Statsbiblioteket i Berlin og venter på en videnskabelig bearbejdning. Af Constens lingvistisk-grammatiske beskæftigelse med det mongolske sprog vidner tre dels håndskrevne, dels maskinskrivne ringbind i hans efterladte papirer: *A Mongolian Grammar and Primer for Beginners*, del 1 og 2; det tredje ringbind indeholder optegnelser om tibetansk sprog og grammatik. Disse arbejder er heller ikke blevet offentliggjort.

Constens bolig i Bad Blankenburg blev i hans hjemlige videnskabsår til et mødested for venner og fagfæller, som han havde lært at kende under sine mange udlandsophold. Også Sven Hedin besøgte ham dér. Consten var desuden en

nær ven af Albert Grünwedel. Ved siden af sin forsknings- og foredragsvirksomhed var Hermann Consten en lidenskabelig samler af mongolsk religiøs kunst. Han ejede bl.a. en samling af tangaer, skulpturer og ritualskåle. Endvidere opbyggede han en samling af historiske landkort over Mongoliet, som ligeledes befinder sig i Statsbiblioteket i Berlin. Allerede i 1913, efter at Consten var vendt tilbage til Aachen, udstillede han i det lokale kunstindustrimuseum dele af sin Mongoliet-samling, fortrinsvis etnografiske genstande og kunstgenstande, som han dels havde indkøbt, dels selv havde fundet under sine udgravninger. Særlig opmærksomhed var der på nogle kinesiske billeder i ruller, angiveligt fra det 12. og 13. århundrede, som Consten efter eget udsagn havde fundet i murbrokkerne efter en uddød by under en jagtudflugt på den mongolske steppe.

Selv om opholdet i Thüringen var en behagelig og succesfyldt periode for Hermann Consten, var hans trang til at løsrive sig alligevel stærkere. Han ville endnu engang vende tilbage Mongoliet, der i mellemtiden var forvandlet til en folkerepublik. Tidligere fund ventede

på at blive gravet ud og komme under den videnskabelige lup. Og han ville trække på sine gamle forbindelser. Den politiske udvikling i sine længsels land havde han opmærksomt fulgt med i gennem alle årene. I hans personlige arkiv ligger der avisudklip og tidsskriftsartikler fx om befrielsen af Urga fra den baltiske baron Roman von Ungern-Sternbergs terror og om den VIII Jebtsundamba Khutukhtus død i 1924.

I anden halvdel af 1920'erne fik Constens planer konkret indhold. Tilskyndelsen kom vist nok fra folkeoplysningsministeren, Erdene Batukhans besøg i februar 1925 i Bad Blankenburg. Ministeren var i Tyskland sammen med en mongolsk handelsdelegation. Batukhan

opfordrede Consten til at stille sig til rådighed som rådgiver og docent for den socialistiske folkeregering ved den planlagte grundlæggelse af et videnskabsakademi i den mongolske hovedstad. I efteråret 1927 brød Consten endeligt op. Han rejste med et skib over Suez, Ceylon og Singapore til Kina. I Tientsin og Peking gjorde han de organisatoriske forberedelser til sin ekspedition, skaffede sig passersedler og anbefalingsskrivelser, indkøbte udrustning, kameler og heste, lejede lokale kamelførere og personlige tjenere. Fra Peking tog han endelig af sted i maj 1928 ad vejen over Jehol i Indre Mongoli og videre ad en mindre kendt rute nord om Kalgan i retning mod Den mongolske Folkerepublik. I Ulaanbaatar skulle han slutte sig til en svensker ved navn Inge Lindgren – formodentlig en arkæolog – og sammen med hende tage af sted til et udgravningsområde på den mongolske steppe.

Det viste sig dog snart, at tiden i den grad var imod et sådant forehavende, ikke mindst for en udlænding som Hermann Consten, der rejste på egen hånd. Kina var i op-

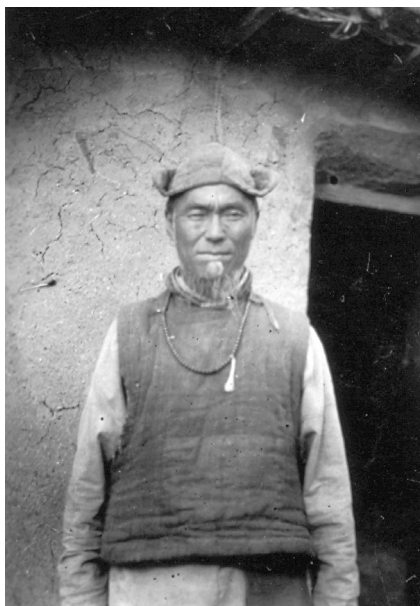
rør. Ganske vist fandtes der en nationalregering ledet af Chiang Kai-shek, men krigsherrer med private hære, marodører og røverbander gjorde livet usikkert i grænseområdet mellem Kina og Mongoliet. Undertiden måtte Consten endda rejse under militær beskyttelse. Dertil kom forsyningsproblemer og længere afbrydelser af rejsen på grund af dårligt vejr, sygdom og dødsfald blandt dyrene. Constens tidsplan var allerede i sommeren 1928 ved at skride; indtil det tidlige efterår sad han fast i det indremongolske bjergland, hvor belgiske missonærer gav ham husly og hjalp ham med at skaffe nye kameler. Men da det kun var muligt at skaffe et beskedent antal duelige kameler, måtte Consten efterlade en del af sin udrustning på missionsstationen. I slutningen af september kunne han drage videre med sin nye, men dårligt udrustede karavane. Men snart efter sørgede væbnede skærmydsler med røverbander og en tidlig vinter for flere forhindringer og forsinkelser.

Endelig den 19. oktober 1928, da han allerede skulle have været i

Ulaanbaatar, nåede Hermann Consten efter en anstrengende march den mongolske statsgrænse i distriktet Narim Buluk i provinsen Dariganga. Men ved grænsestedet løb han ind i nye besværigheder. Sammen med sin kinesiske kameldriver blev han anholdt og uden nogen begrundelse sat i forvaring umiddelbart bag den mongolske grænse. Endelig blev det i januar 1929 meddelt ham, efter en lidelsesfuld, månedlang venten i den iskolde vinter, at regeringen i Ulaanbaatar i en regeringsbeslutning havde givet ham tilladelse til at fortsætte rejsen uden sine dyr. Alligevel måtte han vente på sin løsladelse i flere dage i en af de værste frostperioder. Først i marts måned 1929 blev det muligt at rejse videre til Ulaanbaatar i bil. Ved Constens ankomst til Ulaanbaatar blev hans udrustning beslaglagt af tolden. Det kom til stridigheder med fru Lindgren, der forlangte en økonomisk erstatning for den mislykkede ekspedition. De mongolske myndigheder havde allerede opfordret hende til at forlade landet. Få uger senere fik også Consten, der først på vejen

*Opmarch til 1. marts-parade
i Ulaanbaatar 1929.
Foto: Consten*

Lama foran sin lerhytte, Abaga-området i Indre Mongoli, 1928. Foto: Consten

til Ulaanbaatar havde hørt om MPRP's vedtagelser på den VII partidag (november 1928) og den deraf følgende omstyrtelse af regeringen – og dermed også hans velgører Batukhan – udvisningsordren fra de nye venstresocialistiske magthavere. I begyndelsen af april 1929 udvises han til Kina.

Efter sin udvisning af Mongoliet landede Hermann Consten igen i

Peking. Han var nu en fri mand, men uden en klink på lommen. Da forældrenes virksomhed i Aachen var gået konkurs i 1928, havde han ingen privatformue at falde tilbage på. Han havde heller ikke længere råd til en advokat, da han blev mødt med et krav om udbetaling af en større sum penge til fru Lindgren. Han blev dog hjulpet af nogle venner i Tyskland, som samlede penge ind til ham. Men pengene rakte ikke til en rejse tilbage til Tyskland. I Peking forsøgte Consten via forbindelser til officielle tyske kontorer at finde et arbejde, hvor han kunne bruge sit indgående kendskab til Mongoliet. Men alle anstrengelser slog fejl. Til sidst lejede han i udkanten af Peking en mindre landejendom, hvor han med de få heste, han endnu ejede, oprettede en rideskole for de i Peking boende eller besøgende europæere og amerikanere. Han gav rideundervisning eller ledsagede dem på udflugter i omegnen af Peking og viste dem den kinesiske hovedstads seværdigheder.

Selv var han utrætteligt omkringfarende med sit kamera og fotograferede især de enestående byg-

nings- og kunstværker, som han så overalt. Efter at han i midten af 1930'erne havde giftet sig med kunst- og Asienkenderen Eleanor von Erdberg, som havde en stilling som docent ved det katolske Fugen-universitet i Peking, skrev han lejlighedsvis artikler til det der-værende fagtidsskrift og til det af Klaus Mehnert i Shanghai udgivne tidsskrift *XXth Century*. Efter afslutningen af 2. verdenskrig og kommunisternes magtovertagelse i Kina i 1949 så ægteparret Consten sig tvunget til at vende tilbage til Tyskland. I første omgang fik de husly hos nogle slægtninge i Aachen. Hermann Consten var nu blevet 72 år; men der var stadig folk, der kunne huske ham. Man indbød ham til foredrag, og indtil sin pludselige død den 4. august 1957 fortsatte han sit arbejde med den planlagte encyklopædi, summen af hans store viden om mongolerne.

Doris Götting

Førerne af en mongolsk yak-karavane holder pause, Indre Mongoli 1928.

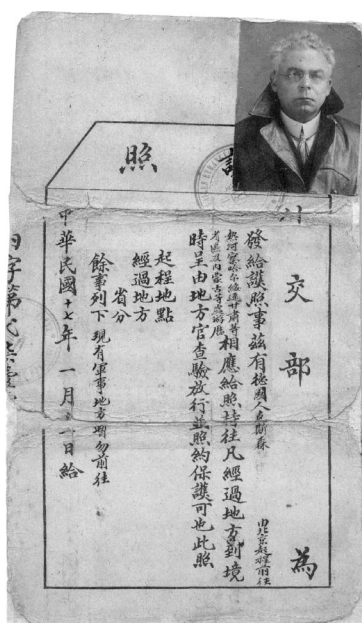
Foto: Consten

Fem høje lamaer i festskrud ved processionen til ære for Maidari Buddha (Maitreya) i Ulan Bator den 1. marts 1929. Det var sandsynligvis den sidste buddhistiske fejring før Det mongolske Revolutionære Folkeparti forbød alle religiøse festligheder. Hvis det forholder sig sådan, har denne optagelse af Consten en stor dokumentarisk værdi. Først i 1992 kunne man igen opleve en Maidari-procession i Erdene Zuu klostret ved Kharakhorum.

Foto: Consten

Doris Götting, MA, er journalist. Hun har arbejdet som nyhedsreporter og ekspert i Asienforhold for *Deutsche Welle International Radio* i Köln. 1980-83 var hun tilknyttet NHK's *Radio Japan* i Tokyo og som *Eastern Affairs* korrespondent for de tyske medier. Efter 1990 har hun løst adskillige opgaver med at rapportere om begivenhederne i Mongoliet. Hun har været præsident for Tysk-Mongolsk Selskab indtil 2004 og bor nu i Münster, hvor hun skriver og redigerer selskabets tidskrift *Mongolische Notizen*. Hun har arrangeret en vandreudstilling med Hermann Constens fotografier fra Mongoliet og har redigeret bogen *Bilder aus der Ferne. Historische Fotografien des Mongoleiforschers Hermann Consten*.

Doris Götting m.fl.: »Bilder aus der Ferne«. Historische Fotografien des Mongolforschers Hermann Consten. 2005, Doris Götting (udg.). 142 s. ISBN 3-937390-61-8.

Ild-Hundens år

29. januar 2006 – 17. februar 2007

Østens nytår falder som regel på anden nymåne efter vintersolhverv. Østens nytår vil derfor falde i slutningen af januar eller begyndelsen af februar. Kalendersystemet er en cyklus på 60 år dannet af en kombination af 12 dyr (rotte, okse, tiger, hare, drage, slange, hest, får, abe, hane, hund, vildsvin) og 5 elementer (jord, metal, vand, træ, ild). Find dit dyreår i tabellen side 19.

Hvad der i almindelighed vil ske for alle i hundens år

Hunden er beskytter af ejendom og rettigheder. Året vil sætte fokus på sikkerhed og opretholdelse af lov og orden. Lande vil øge forsvar og beskyttelse af grænser som værn mod terrorisme. FN vil få større indflydelse. Årets konflikter vil ofte tage udgangspunkt i stigende national og etnisk følelse af stolthed. Politisk har Hundens år generelt været positivt for venstrefløjen. Nogle lande vil lave betydelige forandringer i deres forfatninger. Et emne som vil optage sindene i Hundens år er miljøet. Økonomisk vil mange lande se en langsom vækst, som kan give fald i arbejdsløsheden. Men firmaer, som vokser for hurtigt, vil falde sammen. Mange investorer vil holde sig til de sikre investeringer.

På den hjemlige front bringer Hundens år lykke og harmoni, fædrelandskærlighed til ens eget land og urokkelig trofasthed til de sager, man ønsker at støtte. Der vil være

mindre fokus på det materialistiske. Generelt vil familierelationer styrkes, fordi flere mennesker vil bruge mere kvalitetstid sammen med dem, de holder af. På den anden side er Hundens år retfærdighedens år med støtte for de svage, og uretfærdighed vil der blive rettet op på. Det vil være et år, hvor mange vil vise heltemod og kæmpe for de svage og lidende i samfundet. Menneskene vil blive mere idealistiske, man vil spare på det materialistiske og yde bidrag til velgørenhed og andre værdige sager. Det vil være et godt år at tage vores opfattelse af værdier op til genovervejelse, afpudse ens dyd (moraliske sans) og gå i kamp mod tyranni og undertrykkelse. Det er et godt år til at passe bedre på sig selv. Det vil være tiden til at komme i form og dyrke slankekur – og ingen fester til næste morgen. Det gælder om at tage vare på sig selv og sine nærmeste.

En stor del af energien vil blive brugt på at få verden på ret køl igen, ikke at underholde den. Hundens stabile kraft og retfærdighedssans vil sikkert forårsage sammenstød, oprør og krige, men dens gode sans og storhed vil glatte tingene ud igen til sidst, så de ikke trækker i langdrag. Hundens år vil i det store og hele være et fredeligt og roligt år. Et godt år for personlig udvikling. Søg gode råd og støtte hos erfarne, det kan gøre en forskel. Udvikl dine talenter og kompetencer. Udbyg dine interesser. Giv tid og samvær til dine kære. Et år til at komme fremad.

Hvad der i særdeleshed vil ske for den, der er født i:

Rottens år (mus)

1900, 1912, 1924, 1936, 1948
1960, 1972, 1984, 1996, 2008

Tendens: Et mindre godt år

En del uforudsete ting vil genere dig, hvis du ikke passer på. Tingene går ikke længere efter dine ønsker. Ulykker kommer i klumper af tre. Måske modtager man dårligt nyt på en rejse, hvor man vil være uden mulighed for at ændre tingene. Mange bekymringer vil få dig til at blive vred, men det er ikke tiden, hvor du skal lade dig ophidse. Tværtimod, tag det med ro og brug din tålmodighed og klogskab til at genvinde det tabte. Vær tålmodig og forsigtig.

Neil Somervilles gode råd:

Metal-Rotten: »Spørg om hjælp og vejledning og vær parat til at tale om dine håb og drømme. Det input og den støtte, du modtager, kan gøre en stor forskel med hensyn til, hvordan du kommer gennem året. Det er i høj grad en tid til at være åben og til at være opmærksom på andre.«

Vand-Rotten: »Da der er en del tryk på i løbet af året, er det meget vigtigt, at du taler med andre om dine bekymringer eller de beslutninger, du skal træffe. På den måde vil andre få muligheden for at hjæl-

pe og rådgive. I dette år kan dialog virkelig gøre en forskel.«

Træ-Rotten: »Voks med de opgaver, krav og muligheder, du møder i året. Ved at gøre dit bedste kan du lære meget og forbedre dig på de spændende udsigter, som venter forude.«

Ild-Rotten: »Prøv at udvikle dig selv på en eller anden måde, enten ved at tilegne dig nye færdigheder, give dig selv en spændende opgave, du skal løse, eller ved at studere et emne, som interesserer dig. Med din ihærdige og nysgerrige natur vil det som regel glæde dig og kan i visse tilfælde føre andre fordele med sig.«

Jord-Rotten: »Selv om der vil blive stillet store krav til din tid, så sørg for at afsætte tid til at være sammen med dine kære. Den omhu og opmærksomhed du giver dem, som betyder noget for dig, vil gøre en vigtig forskel på året, og til gengæld vil du få glæde af den kærlighed, støtte og hjælp, som dine nærmeste kan give.«

Oksens år (tyr, ko, bøffel)

1901, 1913, 1925, 1937, 1949
1961, 1973, 1985, 1997, 2009

Tendens: Et almindeligt år

Årets problemer kan synes store, men de vil vise sig langt mindre alvorlige end de ser ud til. Det bliver et nogenlunde år, fordi problemerne løses inden for en rimelig tid. Det kan komme på tale, at du på en tjenstlig rejse midlertidigt må være borte fra én, du er meget glad for eller fra din familie. Der synes at være tvangsrejser og tvangsunderholdning i årets løb.

Neil Somervilles gode råd:

Metal-Oksen: »I lyset af hvor travlt året vil blive, er det vigtigt, at du passer på dig selv og sætter pris på de belønninger, du arbejder så

hårdt for. Sæt tid af til at være sammen med andre og på rekreative gøremål.«

Vand-Oksen: »Når der sker så meget, så brug din tid fornuftigt. Sørg for at være organiseret. Når du har travlt, så hold fokus på dine vigtige prioriteter. Glem ikke dine egne, personlige interesser. De kan være en fremragende måde for dig at slappe af på og vil give dig balance i livet.«

Træ-Oksen: »Få mest muligt ud af enhver mulighed for at lære noget. Når der er så store forventninger til din fremtid, så kan det, du opnår og tilegner dig i Hundens år, få betydning mange år frem.«

Ild-Oksen: »Vær imødekommende. For at få det bedste ud af dine ideer har du brug for støtte og hjælp fremfor at forsøge for meget på egen hånd. Med hjælp fra andre kan der opnås meget mere. Dette er også et godt år til at få mest muligt ud af mulighederne for rejser.«

Jord-Oksen: »Forbliv godt organiseret og prioriter dine forskellige aktiviteter, især når der er travlt. Husk også at trække på hjælp fra andre i løbet af året. Selv om du godt kan lide at gøre det meste selv (et typisk træk for Okser), så vil dine planer og aktiviteter gå langt bedre og hurtigere med den hjælp, som dem omkring dig kan give.«

Tigerens år

1902, 1914, 1926, 1938, 1950
1962, 1974, 1986, 1998, 2010

Tendens: Et godt og fremgangsrigt år

Et år hvor Tigeren er godt beskyttet mod alvorlige farer. Dog må den arbejde hårdt for at få succes. Heldigvis er lykken med Tigeren, og den vil kunne gennemføre sine planer takket være hjælp fra indflydelsesrige personer, som står den bi, og hjælp vil som regel komme i sidste øjeblik.

Neil Somervilles gode råd:

Vand-Tigeren: »Du har evnerne, ideerne og erfaringen – brug dem godt. Dette er et år, hvor initiativ, hårdt arbejde og villighed til at bringe dig selv i fokus kan føre nogle meget positive resultater med sig.«

Træ-Tigeren: »Som det kinesiske ordsprog siger: 'Det er bedre at gøre noget end at gå glip af det'; så gør det hellere i år. Ved at lægge planer, handle så snart mulighederne opstår og bruge dine evner godt kan du gøre det til et succesrigt år.«

Ild-Tigeren: »Som Tiger sætter du pris på din uafhængighed, men med vigtige beslutninger, der skal træffes, aktiviteter og mål, der skal nås i år, vil du klare dig meget bedre ved at trække på andres assistance. Husk at være imødekommende.«

Jord-Tigeren: »Træk på råd og assistance fra dem omkring dig. Du kan opnå utroligt meget mere ved at få hjælp fra andre. Brug også tid på dine interesser og hobbyer. Det kan give dig stor fornøjelse, og desuden er det sundt for dig.«

Metal-Tigeren: »Spørg andre til råds. I løbet af året kan det virkelig betale sig at være åben omkring ideer og planer og lytte efter, hvad andre siger. Deres input, hjælp og støtte kan virkelig gøre en forskel på, hvordan det går dig.«

Harens år (kanin, kat)

1903, 1915, 1927, 1939, 1951
1963, 1975, 1987, 1999, 2011

Tendens: Et godt år

Alting går glat, Haren er på banen og tjener gode penge. Der er også tid til afslapning og ro i dette gode år. Der vil ikke være familieproblemer, men kolleger og overordnede kan kritisere, hvis der ikke passes på. Dog synes det ikke at ville give større problemer. Det er et godt år til at dyrke forholdet til dine nærmeste.

Neil Somervilles gode råd:

Vand-Haren: »Dette er året for fremskridt, men for at få glæde af det bliver du nødt til at tro på dig selv og dine evner og få mest muligt ud af sine chancer. Med beslutsomhed og selvtillid kan du gøre dette til et stort og vigtigt år.«

Træ-Haren: »Med de vigtige beslutninger, der skal træffes, og de gode udsigter, der venter, så sørg for at tale med andre og lyt til deres råd. Støtten og samarbejdet med dem omkring dig kan gøre en stor forskel med hensyn til, hvordan du har det i løbet af året.«

Ild-Haren: »Betragt året som en periode til personlig udvikling. Det du opnår nu vil over tid vise sig betydningsfuldt. Husk at 'flid gør rig' – og din indsats nu kan i sidste ende føre til meget mere.«

Jord-Haren: »Vær forberedt på at tale om de ideer, du måtte have. Bare det at nævne dem kunne sætte gang i nogle vigtige mekanismer. Prøv også om du kan udvikle dine interesser på en eller anden måde.«

Metal-Haren: »Dette er et år, der kræver, at du handler, og har du bestemte ambitioner og planer du gerne vil føre ud i livet, så er det nu, du skal springe til. Følg op på alle muligheder, spørg dig for og tal med dem, der måske kan hjælpe dig. Ved selv at gøre noget kan du uden tvivl sætte en masse i gang.«

Dragens år

1904, 1916, 1928, 1940, 1952
1964, 1976, 1988, 2000, 2012

Tendens: Et vanskeligt år

En del uventede problemer dukker op, og nogle planer løber ud i sandet. Det er et år, hvor man skal undgå at sætte hårdt mod hårdt. Dragen skal undgå konfrontation med sine fjender eller med de, som ikke er enige i dens synspunkter. Dragen må være mest mulig fleksibel og

diplomatisk, hvis den skal få et roligt og behageligt år. Familielivet er derimod præget af godt sammenhold, og der er god forståelse fra din kæreste.

Neil Somervilles gode råd:

Træ-Dragen: »Tilbring tid sammen med andre. Du vil opnå en masse fra den støtte og de råd, du kan få. Desuden vil din evne til at omgås andre vise sig at være et uvurderligt aktiv. Brug den fornuftig.«

Ild-Dragen: »Selv om du helst vil klare det hele selv, så træk på den støtte, rådgivning og hjælp, som andre kan give. Det kan gøre en stor forskel for dig på din vej. Afsæt tid til fritidsaktiviteter og dine interesser. Det vil du ikke bare have godt af, men det vil også hjælpe dig til at og stress af og vil måske også byde på et behageligt socialt element.«

Jord-Dragen: »Tro på dig selv og vær parat til at gøre en indsats. Dette er et år, hvor du skal vokse med opgaven og vise, hvad du kan. Der kan ske meget, hvis du gør det.«

Metal-Dragen: »Undgå pres. Jo flere tanker, ideer og overvejelser, du kan give dine aktiviteter, desto bedre. Træk på den villighed andre har til at støtte og rådgive. Benyt dig desuden af enhver chance for at rejse. Et afbæk i din sædvanlige rutine vil du have rigtig godt af.«

Vand-Dragen: »Prøv at udvikle din viden og dine kompetencer. Ved at gå på kurser, læse selv eller opstille nye mål vil du opleve året som en personlig tilfredsstillelse, og det vil også styrke dine udsigter. Og med de meget opmuntrende udsigter for 2007, vil det, der bliver opnået dette år, få en helt særlig betydning i den nærmeste fremtid.«

Slangens år

1905, 1917, 1929, 1941, 1953
1965, 1977, 1989, 2001, 2013

Tendens: Et særligt godt år

Slangen har heldet med sig i alt hvad den gør. Alt hvad der har med arbejdet at gøre er præget af vækst og kraft. En forfremmelse er ikke utænkelig. Økonomien vil få et op-sving. Der er noget at glæde sig til. Et godt år til rejser. Slangen får mere indflydelse. Arbejdet giver stor tilfredsstillelse. Nyd medgangen. Slangens positive indflydelse smitter af på dens familie og de hjemlige forhold.

Neil Somervilles gode råd:

Træ-Slangen: »Til trods for de mange krav om din tid, så sigt mod at udvikle dine interesser og byg videre på din viden og dine kompetencer. Hvis du har ladet dine interesser glide i baggrunden på det seneste, så overvej at finde dig en ny. Det kunne få betydning i fremtiden og hjælpe dig med at få bedre balance i dit liv.«

Ild-Slangen: »Udvid dine kompetencer og erfaringer. Det vil kunne betale sig både i dette og i de kommende år.«

Jord-Slangen: »Sørg for at udvikle dine interesser og kompetencer. Det vil ikke alene være en personlig tilfredsstillelse for dig, men også give dig mulighed for at opdag talenter og styrker, som kan føre dig videre i fremtiden. Dette er et år, hvor du skal bruge dine muligheder.«

Metal-Slangen: »Del dine planer og ideer med andre. Med støtte og opmuntring fra dine nærmeste kan du opnå og få glæde af meget mere.«

Vand-Slangen: »Vær aktiv. Vær modig. Dette er i høj grad et år, hvor du kan bevise, hvad du er værd.«

Hestens år

1906, 1918, 1930, 1942, 1954
1966, 1978, 1990, 2002, 2014

Tendens: Et dejligt, positivt og inspirerende år

Folk med indflydelse vil lægge mærke til Hesten. Den får masser af medvind. Succes og fremgang, både i studier, på jobbet og i personlige forhold – især i forholdet til partneren. Hestens selvfølelse vokser, alt går glat uden større kompromiser. Hestens livlighed og positive holdning smitter, og den trives godt i andres samvær og liver op, når der er brug for den. Hestens varme udstråling får en overvældende god modtagelse. I familielivet er der harmoni og glæde, dog er der mulighed for at miste en kær person. Alt i alt et fantastisk og opløftende år, som giver både fysisk og psykisk overskud uden økonomiske eller sundhedsmæssige problemer.

Neil Somervilles gode råd:

Ild-Hesten: »To gode råd. For det første skal du få andre med i alt det, du gør. De råd, og den støtte og opmuntring, du vil få, kan gøre en stor forskel på, hvor meget succes du får. Dette er ikke året, hvor du skal handle alene eller forsøge at være for uafhængig. For det andet skal du arbejde for at få balance i dit liv og sørge for at bruge tid på de mennesker, som betyder noget for dig. Dine kære er en meget værdifuld og speciel del af dit liv, og du skal sørge for at vise, at du holder af dem.«

Jord-Hesten: »Brug tid sammen med andre og vær parat til at tale om dine håb og planer. En fælles indsats kan føre til, at der kan opnås mere og gøre året endnu mere specielt.«

Metal-Hesten: »Få mest mulig ud af dine muligheder. Alt hvad du kan gøre for at udvikle dig, dine talenter og interesser vil ikke kun

være en personlig tilfredsstillelse, men kan også åbne for andre muligheder senere hen.«

Vand-Hesten: »Tøv ikke med at spørge om råd eller en mening vedrørende en beslutning du overvejer. Du skal desuden overveje at udvikle dine interesser eller begynde på noget nyt. Det kan blive en frisk og spændende udfordring.«

Træ-Hesten: »Dette er et år med store muligheder, men for at få udbytte af det skal du handle positivt og med engagement. Selvudvikling kan få stor betydning, og uanset om du udbygger en eksisterende kompetence, tilegner dig en ny eller udbygger dine interesser på anden vis, så kan det, du lærer nu, vise sig at være til stor nytte i fremtiden.

Fårets år (ged)

1907, 1919, 1931, 1943, 1955
1967, 1979, 1991, 2003, 2015

Tendens: Et godt år

Fårets økonomiske og kærlighedsmæssige problemer aftager i begyndelsen af året. Fåret finder fikse løsninger på drilske tekniske problemer i hjemmet, udskifter udslidt og forældet husgeråd og tager utraditionelle midler i brug. Der kan komme økonomiske og familiemæssige problemer, men kærligheden stabiliseres, loyaliteten er tilbage på banen. Økonomisk opgang i sidste halvår. Optimismen vender tilbage. Her må den bare tage én ting ad gangen. Det er ikke en god tid for lange rejser.

Neil Somervilles gode råd:

Ild-Fåret: »Sørg for at afsætte tid til rekreative gøremål. Det er vigtigt, at du har lidt fri fra pligterne og sætter pris på dem, der betyder noget for dig og nyder det, du arbejder så hårdt for. Forsøg også at komme på ferie i løbet af året, det vil gøre dig rigtig godt.«

Jord-Fåret: »Sørg for at trække på den støtte, som mennesker omkring dig kan give. Deres hjælp kan gøre en stor forskel på, hvad du er i stand til at opnå dette år.«

Metal-Fåret: »Vær imødekommende. Der er mange, der er i stand til at hjælpe dig, hvis du spørger. Sørg desuden for at udvikle dine interesser og særlige talenter. Det, du lærer nu, kan være en hjælp i fremtiden.«

Vand-Fåret: »Vær imødekommende og involver andre i dine planer. Du kan opnå så meget mere med opmuntring og støtte. Sørg også for at bruge tid på aktiviteter, du nyder.«

Træ-Fåret: »Brug enhver mulighed for at udvikle dine arbejdskompetencer og interesser. Sørg for at der er balance i dit liv og afsæt tid til rekreative gøremål.«

Abens år

1908, 1920, 1932, 1944, 1956
1968, 1980, 1992, 2004, 2016

Tendens: Et vanskeligt år

Et år, hvor Aben føler, at folk ikke viser hensyn og ikke holder, hvad de lover. Hvis Aben ikke er vågen, kan den let tabe penge på sine investeringer. Den kan let blive snydt af nogen, som er mere udspekuleret, end den selv. Et år hvor den vil opdage, hvem der er dens rigtige venner. Følelsesmæssigt er Aben noget ustabil og kan reagere spontant og uventet til stor opstandelse for dens omgivelser. Aben kan blive svær at forstå, så den skal tage sig sammen. Når den får mere orden på sit følelsesliv, får den også bedre kontrol over sin økonomi.

Neil Somervilles gode råd:

Jord-Aben: »I løbet af året vil dit forhold til andre have stor betydning for mange af dine aktiviteter. Sørg for at komme tæt på dem omkring dig og få det bedste ud af de

muligheder, du får for at lære andre at kende. Nye kontakter på arbejdet, og venskaber på baggrund af fælles interesser kan vise sig at være af stor betydning, nu og i fremtiden.«

Metal-Aben: »Vær fleksibel i dine synspunkter og forberedt på at få det bedste ud af skiftende situationer. Nye muligheder kan dukke op, som med tiden kan vise sig at være af stor værdi. Sørg også for at afsætte tid til dem, der betyder noget for dig.«

Vand-Aben: »Få mest muligt ud af de muligheder, der viser sig for dig, især når det gælder om at udvikle dine interesser og kompetencer. Det, som du lærer nu, kan give dig et godt fundament, som der kan bygges videre på.«

Træ-Aben: »Prøv noget nyt, uanset om det er at lære en ny færdighed, kaste dig over en ny interesse eller prøve en bestemt aktivitet. Forandringen og udfordringen kan som regel være både sjov og tilfredsstillende.«

Ild-Aben: »Vær tålmodig og vedholdende. Med tiden vil begivenheder og omstændigheder begynde at arbejde for dig.«

Hanens år

1909, 1921, 1933, 1945, 1957
1969, 1981, 1993, 2005, 2017

Tendens: Et godt år

Tabt magt og penge vender tilbage. Året byder på en del rejser og repræsentation. Hanen kan planlægge, som den vil. Hanen udvikler sig hurtigt og har et utroligt overskud og gåpåmod. Hanen er optimistisk og koncentrerer sig om de lyse og behagelige sider af livet. Hanen er meget åben og inspirerende i selskab med andre, og den giver meget af sig selv og sit overskud. Familielivet og forholdet til partneren fungerer godt. Året egner sig til romantik og erotik. Måske tænker Hanen på at få flere børn.

Neil Somervilles gode råd:

Jord-Hanen: »Sørg for at få det bedste ud af enhver mulighed for at udvide dine kompetencer og talenter. Det er i høj grad et godt år for personlig udvikling.«

Metal-Hanen: »Fordi du er Metal-Hane har du en målrettet og ambitiøs natur, men for at nå dine mål bliver du nødt til at få noget mere erfaring. Det, du opnår i løbet af Hundens år, vil som regel have en betydelig langtrækkende værdi.«

Vand-Hanen: »Hvis noget går dig på, eller du har brug for hjælp til noget, så spørg nogen til råds. Der er hjælp at få. Du bør også bruge tid på at udvikle dine personlige interesser. Det kan være en fordel for dig på rigtig mange måder.«

Træ-Hanen: »Forsøg at udvide dine interesser i løbet af året, og hvis du har mulighed for det, mød andre ligesindede. Hvis der opstår komplekse eller foruroligende sager, så benyt dig af råd fra erfarne folk.«

Ild-Hanen: »Vær grundig og beslutsom. Det, du kan opnå nu, også selv om det er resultatet af nogle vanskelige stunder, kan vise sig meget betydningsfulde i den nærmeste fremtid.«

Hundens år

1910, 1922, 1934, 1946, 1958
1970, 1982, 1994, 2006, 2018

Tendens: Et beskyttet og godt år

Det er Hundens eget år, som er præget af øget selvtilid og livsglæde. Problemer og sygdom er få. I samvær med andre er den særdeles positiv, opmuntrende, udadvendt og tolerant og bliver værdsat for det. Hunden udvikler sig personligt og får god feedback på sin egen situation. Tingene går glat. Der vil være fremgang i karrieren. Økonomien får sig et betragteligt opsving, dog uden at give den store profit. Hun-

den fokuserer mere på sine egne evner og muligheder og får større tro på sig selv. Kærlighedslivet bliver frodigt og levende, nyd det.

Neil Somervilles gode råd:

Metal-Hunden: »Forsøg at komme videre. Det er ikke et år til at føle sig tynget af tidligere skuffelser eller nuværende frustrationer. Ved at træffe en beslutning om at gøre noget positivt kan du opnå en hel del.«

Vand-Hunden: »Som Vand-Hund har du en målrettet og beslutsom natur og vil helst klare dine aktiviteter på din egen måde. Men lad ikke det forhindre dig i at søge råd hos dem, der har erfaringen til at vejlede dig. Gode råd og støtte kan virkelig gøre en forskel.«

Træ-Hunden: »Udsigterne er i høj grad til din fordel dette år, og ved at følge op på dine ideer og bruge de chancer, du får, kan du opnå en hel del. Dette er et år, hvor handlekraft og beslutsomhed vil blive belønnet.«

Ild-Hunden: »Lad ikke dine ideer og muligheder løbe ud i sandet. Dette er et år, hvor du skal tage initiativ. Med den rette støtte og beslutsomhed vil din indsats som regel blive godt belønnet.«

Jord-Hunden: »Gør noget ved dine ideer og håb og få det bedste ud af dine betragtelige Jord-Hundestyrker. Dette er et år til handling og til at komme fremad.«

Grisens år (svin, vildsvin)

1911, 1923, 1935, 1947, 1959
1971, 1983, 1995, 2007, 2019

Tendens: Et år med frustrationer

Grisen vil blive skuffet, hvis den forventer for meget. Det er nu, Grisen kan se resultaterne af sit slid. Den høster som sået og arbejdet gennem mange år. Grisen må være forsigtig med, hvor den anbringer sin fortrolighed, og den må tage kri-

tik konstruktivt. Det er et år med de bedste muligheder for at få opfyldt vilde drømme og nå høje mål. Den indflydelse har positiv virkning på økonomien. Sidste halvdel af året skulle der komme flere penge.

Neil Somervilles gode råd:

Metal-Grisen: »Selv om du vil få svært ved at få tiden til at slå til, så må du ikke lade det gå ud over dine personlige interesser eller rekreative gøremål. De er en fremragende måde til at give dit liv balance, og i sådan et travlt år er det vigtigt.«

Vand-Grisen: »Få mest muligt ud af dine chancer, især hvis de kan bidrage med yderligere erfaring og kompetencer. Du har en spændende fremtid foran dig, og det, du foretager dig i år, kan forberede dig til den succes, som du snart vil nyde.«

Træ-Grisen: »Husk ordsproget: 'Der er ingen tid som nu'et.' Dette er i høj grad et år til positiv handling og til at få det bedste ud af dine muligheder.«

Ild-Grisen: »Få mest muligt ud af chancerne for at lære noget. Uanset om det involverer at lære nye ting på arbejdet eller udvikle personlige interesser, så kan den viden, du opnår, virkelig være godt for dig og give dig en stor personlig tilfredshed.«

Jord-Grisen: »Få mest muligt ud af dine muligheder for at møde andre. Nogle kan blive gode venner og nyttige kontakter. Sørg også for at afsætte tid til dine personlige interesser. De vil ikke bare give dig stor fornøjelse, men også være en god måde at slappe af på og nyde tilværelsen.«

Tschnav
Den gamle Vismand

NB: Man skal ikke lade sig påvirke af, at tingene nu og da modsiger hinanden, sådan er livet nu en gang.

Østens dyreår

31. jan. 1900 – 18. feb. 1901:	Metal-Rotte	3. feb. 1954 – 23. jan. 1955:	Træ-Hest
19. feb. 1901 – 7. feb. 1902:	Metal-Okse	24. jan. 1955 – 11. feb. 1956:	Træ-Får
8. feb. 1902 – 28. jan. 1903:	Vand-Tiger	12. feb. 1956 – 30. jan. 1957:	Ild-Abe
29. jan. 1903 – 15. feb. 1904:	Vand-Hare	31. jan. 1957 – 17. feb. 1958:	Ild-Hane
16. feb. 1904 – 3. feb. 1905:	Træ-Drage	18. feb. 1958 – 7. feb. 1959:	Jord-Hund
4. feb. 1905 – 24. jan. 1906:	Træ-Slange	8. feb. 1959 – 27. jan. 1960:	Jord-Gris
25. jan. 1906 – 12. feb. 1907:	Ild-Hest	28. jan. 1960 – 14. feb. 1961:	Metal-Rotte
13. feb. 1907 – 1. feb. 1908:	Ild-Får	15. feb. 1961 – 4. feb. 1962:	Metal-Okse
2. feb. 1908 – 21. jan. 1909:	Jord-Abe	5. feb. 1962 – 24. jan. 1963:	Vand-Tiger
22. jan. 1909 – 9. feb. 1910:	Jord-Hane	25. jan. 1963 – 12. feb. 1964:	Vand-Hare
10. feb. 1910 – 29. jan. 1911:	Metal-Hund	13. feb. 1964 – 1. feb. 1965:	Træ-Drage
30. jan. 1911 – 17. feb. 1912:	Metal-Gris	2. feb. 1965 – 20. jan. 1966:	Træ-Slange
18. feb. 1912 – 5. feb. 1913:	Vand-Rotte	21. jan. 1966 – 8. feb. 1967:	Ild-Hest
6. feb. 1913 – 25. jan. 1914:	Vand-Okse	9. feb. 1967 – 29. jan. 1968:	Ild-Får
26. jan. 1914 – 13. feb. 1915:	Træ-Tiger	30. jan. 1968 – 16. feb. 1969:	Jord-Abe
14. feb. 1915 – 2. feb. 1916:	Træ-Hare	17. feb. 1969 – 5. feb. 1970:	Jord-Hane
3. feb. 1916 – 22. jan. 1917:	Ild-Drage	6. feb. 1970 – 26. jan. 1971:	Metal-Hund
23. jan. 1917 – 10. feb. 1918:	Ild-Slange	27. jan. 1971 – 14. feb. 1972:	Metal-Gris
11. feb. 1918 – 31. jan. 1919:	Jord-Hest	15. feb. 1972 – 2. feb. 1973:	Vand-Rotte
1. feb. 1919 – 29. feb. 1920:	Jord-Får	3. feb. 1973 – 22. jan. 1974:	Vand-Okse
20. feb. 1920 – 7. feb. 1921:	Metal-Abe	23. jan. 1974 – 10. feb. 1975:	Træ-Tiger
8. feb. 1921 – 27. jan. 1922:	Metal-Hane	11. feb. 1975 – 30. jan. 1976:	Træ-Hare
28. jan. 1922 – 15. feb. 1923:	Vand-Hund	31. jan. 1976 – 17. feb. 1977:	Ild-Drage
16. feb. 1923 – 4. feb. 1924:	Vand-Gris	18. feb. 1977 – 6. feb. 1978:	Ild-Slange
5. feb. 1924 – 23. jan. 1925:	Træ-Rotte	7. feb. 1978 – 27. jan. 1979:	Jord-Hest
24. jan. 1925 – 12. feb. 1926:	Træ-Okse	28. jan. 1979 – 15. feb. 1980:	Jord-Får
13. feb. 1926 – 1. feb. 1927:	Ild-Tiger	16. feb. 1980 – 4. feb. 1981:	Metal-Abe
2. feb. 1927 – 22. jan. 1928:	Ild-Hare	5. feb. 1981 – 24. jan. 1982:	Metal-Hane
23. jan. 1928 – 9. feb. 1929:	Jord-Drage	25. jan. 1982 – 12. feb. 1983:	Vand-Hund
10. feb. 1929 – 29. jan. 1930:	Jord-Slange	13. feb. 1983 – 1. feb. 1984:	Vand-Gris
30. jan. 1930 – 16. feb. 1931:	Metal-Hest	2. feb. 1984 – 19. feb. 1985:	Træ-Rotte
17. feb. 1931 – 5. feb. 1932:	Metal-Får	20. feb. 1985 – 8. feb. 1986:	Træ-Okse
6. feb. 1932 – 25. jan. 1933:	Vand-Abe	9. feb. 1986 – 28. jan. 1987:	Ild-Tiger
26. jan. 1933 – 13. feb. 1934:	Vand-Hane	29. jan. 1987 – 16. feb. 1988:	Ild-Hare
14. feb. 1934 – 3. feb. 1935:	Træ-Hund	17. feb. 1988 – 5. feb. 1989:	Jord-Drage
4. feb. 1935 – 23. jan. 1936:	Træ-Gris	6. feb. 1989 – 26. jan. 1990:	Jord-Slange
24. jan. 1936 – 10. feb. 1937:	Ild-Rotte	27. jan. 1990 – 14. feb. 1991:	Metal-Hest
11. feb. 1937 – 30. jan. 1938:	Ild-Okse	15. feb. 1991 – 3. feb. 1992:	Metal-Får
31. jan. 1938 – 18. feb. 1939:	Jord-Tiger	4. feb. 1992 – 22. jan. 1993:	Vand-Abe
19. feb. 1939 – 7. feb. 1940:	Jord-Hare	23. jan. 1993 – 9. feb. 1994:	Vand-Hane
8. feb. 1940 – 26. jan. 1941:	Metal-Drage	10. feb. 1994 – 30. jan. 1995:	Træ-Hund
27. jan. 1941 – 14. feb. 1942:	Metal-Slange	31. jan. 1995 – 18. feb. 1996:	Træ-Gris
15. feb. 1942 – 4. feb. 1943:	Vand-Hest	19. feb. 1996 – 6. feb. 1997:	Ild-Rotte
5. feb. 1943 – 24. jan. 1944:	Vand-Får	7. feb. 1997 – 27. jan. 1998:	Ild-Okse
25. jan. 1944 – 12. feb. 1945:	Træ-Abe	28. jan. 1998 – 15. feb. 1999:	Jord-Tiger
13. feb. 1945 – 1. feb. 1946:	Træ-Hane	16. feb. 1999 – 6. feb. 2000:	Jord-Hare
2. feb. 1946 – 21. jan. 1947:	Ild-Hund	7. feb. 2000 – 23. jan. 2001:	Metal-Drage
22. jan. 1947 – 9. feb. 1948:	Ild-Gris	24. jan. 2001 – 11. feb. 2002:	Metal-Slange
10. feb. 1948 – 28. jan. 1949:	Jord-Rotte	12. feb. 2002 – 31. jan. 2003:	Vand-Hest
29. jan. 1949 – 16. feb. 1950:	Jord-Okse	1. feb. 2003 – 21. jan. 2004:	Vand-Får
17. feb. 1950 – 5. feb. 1951:	Metal-Tiger	22. jan. 2004 – 8. feb. 2005:	Træ-Abe
6. feb. 1951 – 26. jan. 1952:	Metal-Hare	9. feb. 2005 – 28. jan. 2006:	Træ-Hane
27. jan. 1952 – 13. feb. 1953:	Vand-Drage	29. jan. 2006 – 17. feb. 2007:	Ild-Hund
14. feb. 1953 – 2. feb. 1954:	Vand-Slange	18. feb. 2007 – 6. feb. 2008:	Ild-gris
		2008	2009: Jord-Rotte
		2009	2010: Jord-Okse
		2010	2011: Metal-Tiger

Kilder

Barry Fantoni (1985): *Chinese Horoscopes*. 260 p. (London: Sphere Books Limited).

Derek Walters (1987): *Ming Shu – kinesisk astrologi*. 96 p. (København: Forlaget Komma).

Henning Hai Lee Yang (1995): *Dit Kinesiske Horoskop for årene som kommer*. 203 p. (Lynge: Bogans Forlag).

Kwok Man-Ho (1987): *The Year of the Horse. Authentic Chinese Horoscopes*. 450 p. (London: Arrow Books).

Kurt Allgeier (1986): *Kinesisk astrologi for alle*. 91 p. (København: Sphinx Forlag).

Lori Reid (1997): *The Complete Book of Chinese Horoscopes*. 136 p. (Shaftesbury: Element).

Neil Somerville (2005): *Dit kinesiske horoskop for 2006. Hundens År*. 282 p. (København: Sesam).

Theodora Lau (1988): *The Handbook of Chinese Horoscopes*. 331 p. (New York: Perennial Library).

Tsagaan Sar

– en byrde for de ældre

Den mongolske hovedstadsavis, The UB Post, sendte en reporter i byen for at tale med to repræsentanter for den ældre generation, som er ved at segne under nytårsfestens forpligtelser.

The UB Post mødtes med en familie for at få en fornemmelse af, hvordan nytårsfesten, Tsagaan Sar, påvirker en almindelig familie. Batjargal og Dulmaa bor i Erdene-tolgoi ger-distriktet i Ulaanbaatar. Vi valgte denne familie, fordi den tilhører den ældre generation, og traditionerne i forbindelse med nytåret kredser om de ældre, som inviterer den yngre del af familien hjem til sig. Batjargal, hvis familie hverken er fattig eller rig, gjorde tjeneste i militæret i den socialistiske periode.

G. Batjargal er en 62-årig pensionist, som er gift med J. Dulmaa, 58. De var begge ansat i den mongolske hær – Batjargal var major og arbejdede uafbrudt med antiluftskyts i 38 år. Dulmaa var ansat som hemmelig agent for hæren, hvor hun opfangede kinesisk kommunikation og transmitterede den ved hjælp af morsesignaler, så den kunne blive oversat til mongolsk. Dulmaa, som taler flydende kinesisk, oversatte også nyhedshistorier fra de kinesiske medier til mongolsk.

Familiens månedlige aldersrente er på i alt 89.800 tg. [500 kr.]. Batjargal modtager 57.000 tg. om måneden, Dulmaa 32.800 tg. For at kunne arrangere Tsagaan Sar må de låne et beløb svarende til 6 måneders pension eller 450.320 tg.

Dette beløb rækker kun til hove-
vedingredienserne, hvis de skal leve

op til den mongolske tradition, herunder en kogt fårehale, traditionelle helligsdagsbrød, kød og mel til at fremstille mere end tusind *buuz*, *airag* (som har været en del af den mongolske kultur i mere end 1000 år), mælke og et nyt sæt tøj, *del* og støvler. Det forventes af især de ældre, at de klæder sig i nyt tøj for at komme rene ind i det nye år.

The UB Post har undersøgt priserne på disse varer i *Narantuul*-markedet, det største marked i Mongoliet, og *Bombogor*-markedet.

Batjargal købte fårehalen for 70.000 tg. [390 kr.], som passer med gennemsnitsprisen på 60.000-150.000 tg. Batjargal sagde, at han købte en fårehale i mellemstørrelse, fordi det var det mest fordelagtige. Han ville gerne have købt en større fårehale, fordi størrelsen af opstablingen på Tsagaan Sar bordet er et symbol på familiens økonomiske formåen, og ifølge traditionen vil man ved at demonstrere rigdom i årets begyndelse sikre sig en god økonomi resten af året. Men Batjargal var alligevel tilfreds med sit køb, fordi halen ikke var alt for tynd og indeholdt rigeligt med fedt. Han tilføjede, at når han bliver 80 skal han have en meget større fårehale til Tsagaan Sar.

Dernæst købte han 21 traditionelle helligsdagsbrød. Ifølge mongolsk tradition skal disse brød stables i lag bestående af tre styk.

Der bør være ni lag brød, men familierne kan fravige reglen. Batjargal besluttede at arrangere brødene i syv lag med tre brød i hvert lag. Batjargal købte også 1 kg af et mælkeprodukt kaldet *khailmag* til at sætte på toppen af brødene. Brødene repræsenterer også familiens skæbne, og flere brød betyder større succes i det kommende år.

De 21 brød kostede i alt 14.070 tg. på markedet; dertil kom *khailmagen* med yderligere 25.000 tg. pr. kg. Ifølge traditionen hører der tre *yeven* (runde fyldte kager) sammen med brødene, som han købte for 3.000 tg. Han købte også lys for 4.000 tg. til at sætte op på toppen af brødene.

Batjargal regnede ud, at han skulle fremstille 1.500 *buuz* til 60-70 mennesker, som vil besøge hans hjem for at ønske ham og Dulmaa tillykke i løbet af de kommende 2 uger. For at spare penge ville de selv lave *buuzene* hjemme i stedet for at købe dem færdige i en forretning. Til 1.500 *buuz* skal han bruge 25 kg fårekød og 15 kg mel, som skal være af bedste kvalitet. Han købte fårekødet for 2.100 tg. [12 kr.] kiloet og mel for 550 tg. kiloet. Så i alt måtte han af med 60.050 tg.

Dernæst måtte han indkøbe 10 liter mælk til de 2 uger. Han valgte at betale 600 tg. pr. liter fra private handlende i stedet for at betale 550 tg. på markedet, fordi han var utryg ved, at nogle af de handlende på markedet sommetider hælder vand i den mælk de sælger. Han købte også 20 liter *airag* til 650 tg. pr. liter, også fra private handlende. På markedet koster *airag* 500-700 tg. pr. liter.

To populære vodkamærker, *Bolor* og *Kharaa*, er også nødvendigt tilbehør til festen. *Bolor* handles til 7.500 tg. [42 kr.] flasken, *Kharaa* 3.000 tg. Dulmaa købte tre flasker *Kharaa* for at spare penge.

Gaver til gæsterne er en tung udgift for familien. Batjargal og Dul-

maa regnede ud, at de skulle bruge ca. 1.500 tg. [8,50 kr.] pr. gave til 60 gæster. Dulmaa købte indenlandske toiletartikler fra det lokale marked. Ifølge *Narantuuls* informationskontor sælges sådanne produkter til en pris af 500-5.000 tg. og opefter. Dulmaa købte hårshampoo og barsbersprit til mændene og bodyshampoo og ansigtscreme til damerne. Hun købte *Fazel*-spillet til børnene. I alt brugte de 90.000 tg. [500 kr.] til gaver.

Familien overvejede også at købe nyt tøj. Dulmaa besluttede sig for at sy en del til sig selv og til sin mand. Til det formål købte de lidt over 10

m silke til 7.500 tg. pr. m. Alt i alt kostede silken 82.500 tg. På markedet sælges silken for mellem 500 og 35.000 tg. pr. m. De brugte også 17.500 tg. på andre ting til delerne som fx knapper og silke til bæltene. De købte to par traditionelle mongolske støvler til hver 30.000 tg., et godt køb i betragtning af markedsprisen på 40.000-120.000 tg.

På den måde blev der brugt et halvt års indkomst til forberedelsen af festen, selv om parret forsøgte at spare, hvor de kunne. Pensionisterne er helt klar over, at de praktisk taget ikke vil have noget at leve for i de kommende 6 måneder, og de hå-

ber på, at deres børn vil hjælpe med til at dække deres leveomkostninger.

Batjargal og Dulmaa har seks børn i alderen 29-47 år. Alle børnene har familier, men deres egen indtægt rækker knap nok til at dække deres egne udgifter. En af døtrene har en lille café, og hun hjælper sine forældre, så meget hun kan.

Tsagaan Sar er den mest udgiftskrævende af Mongoliets festdage, og en stor del af pengene bliver brugt til indkøb af alkohol og billige varer fra Kina. Firmaet *Sentosa Food Court* har proklameret: »Spar og opfyld behovet for gaver til Tsagaan Sar.« Flere andre firmaer har tilsluttet sig denne bevægelse herunder *Mobicom Corporation*, *Inter-nom Bookstore*, *Metropolitan Women's Council* og nogle FM radiostationer.

Firmaerne indkaldte til et pressemøde for at fortælle om deres indenlandske produkter. De havde regnet ud, at 500.000 unge mennesker i gennemsnit hver besøger tre familier i Tsagaan Sar perioden. Hvis hver familie giver en gave til en værdi af 1.000 tg. til hver gæst, så vil værdien af disse gaver beløbe sig til 1,5 mia. tg. [8,4 mio. kr.]. Firmaerne bad mongolerne om at købe gaver fremstillet af mongolske firmaer for at holde dette kæmpebeløb inden for landets grænser i stedet for at købe kinesiske varer.

Den mongolske »ældresagen« og kulturarvsbevægelsen har opfordret folk til ikke at bruge alt for mange penge på festlighederne i forbindelse med Tsagaan Sar, fordi det er en tung byrde for de ældre. Organisationerne anbefaler, at traditionen med at placere en færehale på bordet standses og at gaver kun gives til børnene i stedet for til alle gæsterne. ■

B. Bulgamaa

The UB Post – 26.01.06
ubpost.mongolnews.mn

Aktuelt

The Mongol Messenger
rapporterer:

Præsident møder lama 21.11.05

Den 17. november mødtes præsident N. Enkhbayar med den 96-årige Hamba Lama D. Dashrinchin og seniorproktor M. Tegshbayar fra Dambadarjaalin-klostret. Hamba Lamaen forærede præsidenten en skulptur af de fire venskabsdyr (fugl, kanin, abe og elefant) som et symbol på solidaritet.

Han sagde, at Dambadarjaalin var et af de ældste klostre i Ulaanbaatar, de religiøse aktiviteter blev genoptaget i 1990. Han tilføjede, at klostret havde brug for ca. 2,5 mia. tg. [14 mio. kr.] for at kunne fulden- de restaureringen, og han bad om præsidentens støtte – som han fik.

Beskyttede områder 14.12.05

I alt 13,4% af det mongolske land- område er under statslig særbeskyt- telse. Regeringens valggrundlag indeholdt planer om at beskytte den økologiske balance i områder af særlig betydning og at udvide net- værket af særligt beskyttede områ- der. Planen er at udvide områderne til 13,6% i 2006, 13,9% i 2007 og 14,2% i 2008.

Ulaanbaatar vokser 25.01.06

Ved slutningen af 2005 var der 954.200 indbyggere i Ulaanbaatar, hvilket svarer til 37,2% af landets befolkning. Det er en stigning på 4% i forhold til sidste år.

Walther Heissig 1915-2005

I en alder af 91 år døde den internationalt kendte mongol- forsker prof. Walther Heissig den 5. september 2005. I næste nummer af Ger vender vi tilba- ge med mere stof om denne markante personlighed.

Mongoliet 800 år

Mandag den 9. januar indkaldte statsminister Ts. Elbegdorj til pressemøde i parlamentsbygning- en. Til stede var politikere, kunstnere, medier og NGO'er. Sløret blev løftet for årets arran- gementer, og forsamlingen blev opfordret til at komme med nye ideer og forslag.

Der planlægges mindst 140 aktiviteter med temaer inden for historie, tradition, kultur, under- holdning, festivaler og ceremoni- er – heraf vil en tredjedel være særligt præget af traditionerne.

Et femetages bygningskom- plex og monument over stats- seglet er ved at blive opført foran parlamentsbygningen. Det vil indeholde et ceremonirum for de Ni hvide Statsbannere og en kopi af »Mongolernes hemmelige Historie«. Rummet vil også inde- holde dele af *Ikh Zasag*-loven fra *Ikh Khuraldai* (Stormødet) i 1206 og forfatningerne fra 1924, 1940, 1960 og 1992. Desuden vil der være et museum med gen- stande fra hunnerperioden og et kort over Det mongolske Im- perium. Man håber også på, at museet lejlighedsvis vil kunne udstille sjældne mongoleffekter fra udenlandske museer.

En udstillingskomité har opli- stet næsten 500 udstillingsgen- stande, herunder overenskom- ster, traktater og andre dokumen- ter fra statsarkiverne. Disse om- fatter også 137 dokumentarfilm og mere end 110 nyhedsindslag produceret siden 1954 og næsten 1.000 fotografier taget siden 1990.

Jubilæumsfestlighederne vil kulminere ved Naadam den 11. juli, 20 statsoverhoveder og in- ternationale organisationer er in- viteret til at deltage.

Arrangørerne overvejer for ti- den forslag til en ny national- hymne og at omdøbe Ulaanbaa- tar til Chinggis City.

Aftenen inden Naadam vil der være en parade, æresgardens uni- former vil få nyt design, og der vil blive fremstillet nye guldmøn- ter. Der vil også blive arrangeret en udstilling af mongolske møn- ter.

Et udendørsshow kaldet »Et tusind ryttere« vil blive opført 18 gange specielt for turister og 5 gange for mongoler i perioden 11. juli – 11. september.

Festlighederne er budgetteret til 18 mia. tg. [78 mio. kr.], hvor- af de 1,6 mia. tg. finansieres af statskassen. Man håber på, at do- nationer til Mongol-800-fonden vil dække størstedelen af restbe- løbet.

FN's generalforsamling har vedtaget en mongolsk resolution til støtte for markeringen af jubi- læet. Heri roses det mongolske bidrag til menneskeheds ud- vikling, og man anmoder med- lemslandene om at deltage i be- givenhederne.

Vej, transport og turistmini- steriet vil invitere op til 500 gæ- ster til festlighederne. Man plan- lægger også at øge antallet af fly- sæder med omkring 20% ved at lease fly i juni-september samt at øge kapaciteten på jernbanen.

Statsministeren appellerede til offentligheden om gøre alt, hvad der er muligt for at gøre festlig- hederne til en succes.

E. Adiyasuren

The Mongol Messenger
02(756):1 – 11.01.06

Koalitionen sprængt

Mongolerne gik ind i Ild-Hundens år med en ny regering. Protestdemonstrationer med flere end 1.500 deltagere – med afbrænding af Det revolutionære Folkepartis (MPRP) flag – kunne ikke forhindre Elbegdorj-regeringens tilbagetræden.

Fredag den 13. januar besluttede parlamentet at acceptere de 10 MPRP-ministres dimissionsbegæring. 39 af de 76 parlamentsmedlemmer, deriblandt Enkhsaikhan og Narantsatsralt fra Det demokratiske Parti (DP), Gundalai (ex DP-formandskabsmedlem, nu formand for det af ham grundlagte Folkeparti),

Jargalsaikhan, Det republikanske Parti (RP) og Erdenebat, Moderlandspartiet stemte for begæringen. Dermed kunne statsminister Ts. Elbegdorj og hans DP-ministre ikke længere blive på posten.

M. Enkhbold, formand for MPRP, blev af sit parti nomineret til Elbegdorjs efterfølger. Han fik 83,3% af de fremmødte medlemmers stemmer ved parlamentets samling den 25. januar. M. Enkhbold er den 23. statsminister i Mongoliet. Han vil lede en »National Enhedsregering«.

Den 28. januar fremlagde han i parlamentet sin nye regerings ministerliste. Efter en diskussion, der varede til den årle morgen, accepterede parlamentet ministrene. Kun N. Chuluunbaatar (Moderlandspartiet), der var udset til posten som

Den nye statsminister, M. Enkhbold, 41, til venstre trykker hånd med den afgående, Ts. Elbegdorj. Enkhbold, der kommer fra MPRP, det »gamle« kommunistparti, var tidligere borgmester i Ulaanbaatar.

Minister for Særlige Anliggender, blev ikke valgt.

Dr. Renate Bormann
Deutsche Mongolei Agentur
jan. 2006

Bredside til politikerne

S. Oyun, 41, en markant leder af oppositionen, er netop blevet hædret med titlen »Ung Global Leder« 2006.

Borgerretsbevægelsen (*Civil Will, CW*) og Det republikanske Parti (RP) mødtes til kongres den 15. januar for at høre oppositionens leder, S. Oyun, tale om den nuværende politiske krise. Hun sagde til kongresdeltagerne, »at vælgerne havde givet regeringen magten, men at retfærdigheden var gået tabt på alle ni-

veauer. Folk er blevet fattigere. Disse partier har regeret siden 1990.

Bag os ligger 16 år med sloganer som: Din tillid – vores indsats, Red staten fra krise og Red folket fra fattigdom. MPRP regerede i 11 år og Det demokratiske Parti i 5. For at forsvare nogle få velhavende grupper er de to partier blevet til store politiske og økonomiske hajer.

De forsvare deres korrupte ledere og er ude af stand til at se kritisk på sig selv eller modtage kritik. Deres hæderlige medlemmer kan ikke protestere eller forsvare disse folk. De er blevet tunghøre, de er kun optaget af deres officielle status.

Politikere og forretningsmænd er nu forenet af økonomiske interesser, af deres nære venner og familier ... landet regeres nu af ... tegnebogen.

De sidste år har været fulde af smukke løfter og erklæringer. »Din tillid, vores indsats« faldt til jorden og nationen sank ned i fattigdom. Disse ledere burde stilles til regnskab for at have skabt arbejdsløs-

hed, fattigdom, korruption, alkoholisme og kriminalitet. De burde smides ud af politik og deres pladser overtages af folk, som kan regere landet«, sagde hun.

Hun angreb dem, som havde accepteret ordren fra MPRP's regeringsråd til at trække sig fra regeringen og som tidligere havde medvirket til at sprænge koalitionen mellem Moderlandspartiet og Det demokratiske Parti. Hun sagde, at folket ikke ville have flere diktatorer. »I 1990 afviste vi det kommunistiske diktatur. Tiden er nu inde til at afvise det nuværende politiske og økonomiske oligarki. Vi ønskede demokrati og en mulighed for alle til at leve frit. Dengang var vi forenede i et interessefællesskab med tusinder og atter tusinder af borgere. Nu står vi igen sammen«, sagde Oyun.

En talsmand sagde, at der var 800 partimedlemmer tilstede ved kongressen fra både land og by.

The Mongol Messenger
03(757):7 – 18.01.06

Flere demonstrationer

Ved middagstid den 16. januar holdt Civilsamfundsbevægelsen for et Sundt Samfund (HSCM) og Bevægelsen for Radikale Reformere (MRR) en demonstration på Sukhbaatar-pladsen. Det var de samme organisationer, som stod bag en demonstration den 12. januar, hvor protesterende angreb Det revolutionære Folkepartis (MPRP) hovedkvarter. Denne gang fik de følge-

skab af Foreningen af mongolske Seniorer, Bevægelsen for mongolsk Jord, Mongolgruppen Dayar, Foreningen af mongolske Astrologer og Bevægelsen til Det demokratiske Partis Frelse.

De afleverede en erklæring ved parlamentet, hvor der stod, at krisen havde nået et højdepunkt, at statsapparatet var råddent, og at folkets levevilkår var blevet forværret.

DANSK MONGOLSK SELSKAB

De angreb magtkampen: »På de afslørende TV-billeder ser vi jeres sande ansigter, vi kan se, at landet regeres af svage ledere. Parlamentet er filtret ind i et spil med de politiske partier som deltagere og forfatningen og folkets interesser som modstandere. I bør øjeblikkeligt fyre præsident N. Enkhbayar, som startede krisen ved at blande sig i partiernes interne politiske sager.

For det andet bør parlamentet, som i stedet for at repræsentere nationen tjener interesserne hos en lille og snæversynet politisk gruppe, træde tilbage. For det tredje må der ikke gøres nye forsøg på at danne en regering af korrupte og taktiske politikere. For det fjerde advarer vi de politiske ledere mod ikke at falde for MPRP's tomme løfter ved at træde ind i regeringen.«

D. Ulziisakhan

The Mongol Messenger
03(757):9 – 18.01.06

10 år dansk støtte til en fri presse

I de sidste 10 år er en mængde tabloidaviser dukket op med hver deres fortolkning af nyhederne. I 1990 havde Mongoliet kun ét trykkeri, der brugte den forældede linotype-metode. I 1993 tilbød Danmark at finansiere et projekt til en fri og uafhængig presse.

En aftale om levering og opstilling af et moderne trykkeri blev underskrevet den 31. maj 1995. Trykpressen blev sat i drift i løbet af 8 måneder med bistand af eksperter fra Danida, og den 27. februar 1996 blev der trykt 7.000 eksemplarer af avisen *Il Tovchoo* (*Open Chronicle*).

I sit første år blev der trykt 10,5 mio. eksemplarer af 201 aviser, og ved afslutningen af projektet i 1998 blev det overtaget af NGO'en *Free Press Foundation*.

I dag har Mongoliet over 200 trykkerier, der alle konkurrerer på frie markedsvilkår. *Free Press Foundation* trykker over 80% af Mongoliets aviser.

Man spekulerede på, hvem der kunne tænkes at overtage trykkeriet, da fondens fundats udløb, men det er forblevet statens ejendom. Spørgsmål om sundhed, forsikring og arbejdsmiljø har altid været højt prioriteret af ledelsen.

Free Press Foundation har altid været meget fokuseret på at sikre

en effektiv drift af sit udstyr. Da de økonomiske betingelser gjorde det muligt, opgraderede man trykpressen, så man blev i stand til at trykke i kvalitetsfarver, og man sendte personalet til efteruddannelse i Danmark og Tyskland.

Man installerede det mest moderne farveseparationsudstyr, og man kan nu trykke aviser fra tekst, som man modtager på *flash disk*. Det har forbedret kvaliteten af produkterne væsentligt.

Man er også socialt bevidst, idet man yder bidrag til velgørenhed og støtter flere aviser ved hjælp af reservefonden. Man er bevidst om sin fortjenstfulde plads i mongolsk udgivelseshistorie.

B. Ariunzaya

The Mongol Messenger
03(757):4 – 18.01.06

MEDDELELSE

fra H.E. hr. P. Tsagaan, minister for undervisning, kultur og videnskab i Mongoliet,
i anledning af 15 års jubilæet for stiftelsen af Dansk Mongolsk Selskab

Mine kære damer og herrer

På vegne af Ministeriet for Undervisning, Kultur og Videnskab i Mongoliet og på egne vegne sender jeg mine varme ønsker til bestyrelsen og medlemmerne af Dansk Mongolsk Selskab i anledning af 15 års jubilæet for stiftelsen af Dansk Mongolsk Selskab.

Jeg er særdeles glad for at have været vidne til, at de dansk-mongolske relationer og samarbejdet gennem de sidste 15 år, og især de sidste 10 år, har udviklet sig til nu at omfatte alle sociale og økonomiske områder. Dansk Mongolsk Selskab lever til fulde op til sine mål, at fremme kendskabet hos den danske befolkning til den mongolske historie og kulturelle og sociale udvikling, samt at yde støtte til udviklingen af samarbejdet og relationerne mellem mennesker, faglige og private organisationer inden for civilsamfundet i såvel Mongoliet og Danmark.

Lige siden sin oprettelse har Dansk Mongolsk Selskab været aktivt involveret i planlægningen af korterevarende uddannelse af mere end 1.500 socialarbejdere i Ulaanbaatar og 21 aimager, 2-årige kursusforløb på deltid for socialarbejdere i 5 hovedstadsdistrikter og 72 sumer i 10 aimager. Ca. 650 børn og forældre har deltaget i forskellige uddannelsesaktiviteter inden for socialt arbejde og i udviklingen af indtægtsgivende aktiviteter for familier. Desuden er der i samarbejde med Det tekniske Universitet blevet gennemført undersøgelser af »Den aktuelle status af Mongoliets sociale liv« og af »Udvikling af skoler i landdistrikterne«, der omfatter 120 skoler. Som vi alle ved, er de menneskelige ressourcer den drivende kraft bag et lands udvikling. Som minister for undervisning, kultur og videnskab er jeg glad for, at vores samarbejde inden for undervisningsområdet er voksende og udvikler sig succesrigt.

Det glæder mig at overbringe mongolernes dybtfølte påskønnelse og taknemmelighed for den støtte og bistand, der er blevet ydet af den danske befolkning og Dansk Mongolsk Selskab i bestræbelserne på at rodfæste demokratiet og opbygge en markedsorienteret økonomi i Mongoliet.

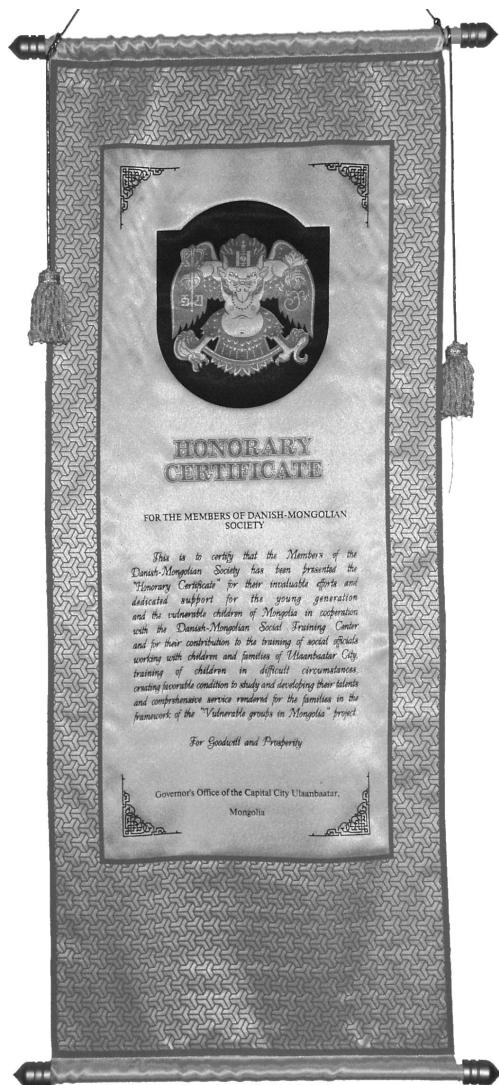
Initiativer og venskabsforeningens projekter samt de venskabelige bånd mellem enkeltpersoner og familier er blevet fundamentet for videreudviklingen af relationerne og samarbejdet mellem vore lande. Jeg vil gerne understrege, at disse aktiviteter har ydet et betydeligt bidrag til at styrke de mongolsk-danske relationer.

Jeg er overbevist om, at jeres velvillige støtte og indsats vil bidrage til en yderligere udvikling af relationerne og venskabet mellem vore lande og folk.

Jeg ønsker jer alle held og lykke med jeres aktiviteter, der har til formål at fremme de bilaterale bånd og styrke venskabet mellem det mongolske og danske folk.

P. Tsagaan

Minister for Undervisning, Kultur og Videnskab i Mongoliet

ÆRESBEVIS

Til medlemmerne af
Dansk Mongolsk Selskab

Hermed bekræftes, at medlemmerne af Dansk Mongolsk Selskab har modtaget »Æresbeviset« for deres uvurderlige indsats og trofaste støtte til Mongoliets unge generation og udsatte børn i samarbejde med Damost samt for deres bidrag til at uddanne socialarbejdere, der arbejder med Ulaanbaatars børn og familier, for under vanskelige vilkår at skabe gunstige betingelser for at de kan studere og udvikle deres talenter, samt for den omfattende bistand der ydes familierne inden for rammerne af projektet »Udsatte grupper i Mongoliet«.

For den gode vilje og fremgang
Borgmesterkontoret i hovedstaden

Dansk Mongolsk Selskab fylder 15 år

Selskabets 15 års jubilæum blev fejret på behørig vis lørdag den 25. november 2005. 55 feststemte medlemmer havde meldt sig til festen, som bød på god mad og vin, taler, quiz og selskabeligt samvær. Mongoliets ambassadør til Danmark og EU, HE Sodov Onon, holdt en smuk tale til Selskabet.

Dansk Mongolsk Selskabs første medlemsmøde og stiftende generalforsamling blev afholdt den 1. december 1990 på Christianshavn. 15 år er gået. Det blev fejret med en festmiddag (tag-selv-bord) fra kl. 18 i lokalerne i Store Kongensgade 68. Formanden indledte talerækken med at fortælle lidt om Selskabets historie.

Det var Bulgan Njamas idé, at der skulle skabes et Mongolsk Selskab i Danmark, og de folk, hun spurgte, bakkede ideen op på et privat møde i hjemmet på Fuglebo den 17. juni 1990. Der blev forberedt en stiftende generalforsamling. Rime ligt hurtigt fik Selskabet et med-

lemstal på 150-200 medlemmer. Medlemmerne har været trofaste. Nu er vi lidt over 200. Der har altid været god opbakning bag Selskabets arrangementer. Formanden sendte alle medlemmer en varm tak for den interesse og støtte, de viser Selskabet og dets aktiviteter.

Selskabets projekter ville ikke være blevet til noget, hvis ikke Selskabets to ildsjæle Bulgan Njama og Leif Petersen brugte masser af tid og kræfter på at få projekterne til at lykkes. De to har gjort det meget dygtigt og professionelt. Formanden ønskede tillykke med resultaterne og gav en stor tak på Selskabets vegne.

Ambassadør S. Onon takker Dansk Mongolsk Selskab for indsatsen gennem de 15 år. Hendes gave til Selskabet, som er gengivet på modsatte side, var en fin tegning trykt på et stykke filt. Foto: Jan Koed

Kære Venner

»Vi sender vore hjertelige lykønsknin-
ger i anledning af jeres 15 års jubilæum
og vil gerne bruge denne lejlighed til at
udtrykke vores varme taknemmelighed
for den støtte, Dansk Mongolsk Selskab
har ydet til uddannelsen i Mongoliet
gennem »Udvikling af skoler i landdi-
strikterne«.

Dette projekt, som nu er inde i sit 5. år,
påskønnes højt af *Mongolian Association
for Primary and Secondary School
Development* og af de 80 skoler og til-
hørende lokalsamfund, som deltager i
projektet over hele Mongoliet. Projektet
har opnået betydelige resultater i udvik-
lingen af skoler og lærerkræfter og i at
gøre civilsamfundet mere interesseret i
skolernes drift og virke.

Projektet er et flot eksempel på de rige
muligheder, der er ved at bringe lærere,
forældre, elever, lokale administratorer
og andre sammen for at udvikle skoler-
ne i Mongoliets landdistrikter. Vi er over-
beviste om, at projektet fortsat vil in-
spirere udviklingen inden for undervis-
ningssektoren i vores land mange år
frem i tiden.

Vi glæder os til at fortsætte vores sam-
arbejde og ønsker Dansk Mongolsk Sel-
skab succes med sin fortsatte udvik-
ling.«

Med venlig hilsen
B. Jadamba
Ch. Altanzul

»Mongolsk Dansk Selskab sender
medlemmerne af Dansk Mongolsk Sel-
skab de bedste hilsner og lykønsknin-
ger i anledning af jeres 15 års jubilæum.
Vi ønsker jer alle det bedste og held og
lykke med jeres arbejde. Vi er meget
taknemmelige for jeres gæstfrihed, da
Damost-holdet for nyligt var i Danmark.
Alle medlemmer af holdet udtrykker sin
tak og påskønnelse af hjælpen fra
Dansk Mongolsk Selskab til de igang-
værende projekter. Vi er overbeviste
om, at det gode samarbejde mellem
vore selskaber vil fortsætte med samme
begejstring og succes.«

Allerede tidligt blev der i Ulaan-
baatar dannet et søsterselskab,
Mongolsk Dansk Selskab, som
Dansk Mongolsk Selskab i årenes
løb har haft et frugtbart og udbyt-
terigt samarbejde med. Der blev
sendt en tak til Mongolsk Dansk
Selskab. I dagens anledning var der
kommet en hilsen fra søsterselska-
bet Mongolsk Dansk Selskab, som
havde sendt hilsner og lykønsknin-
ger i anledning af 15 års jubilæet til
Dansk Mongolsk Selskab og dets
medlemmer.

Der var også kommet lykønsknin-
ger fra *Mongolian Association
for Primary and Secondary School
Development* ved B. Jadamba og
Ch. Altanzul og fra borgmesterkon-
toret i Ulaanbaatar, som havde skre-
vet sin hilsen på et smukt banner, se
modstående side.

Efter formandens tale fik ambas-
sador S. Onon ordet. Hun lykønske-
de Selskabet med sit jubilæum og
nævnte de mange vellykkede pro-

jekter, som Selskabet har været in-
volveret i gennem årene og som har
stor betydning for mange menne-
sker i Mongoliet. Hun sagde bl.a., at
Dansk Mongolsk Selskab er blevet
en kendt organisation i Mongoliet
på grund af de gode projekter. Af-
slutningsvis læste hun et lykønsknin-
gsbrev op fra den mongolske
undervisnings- og kulturminister.
Brevet er gengivet på dansk side 25.

Festtalen blev holdt af Søren
Haslund-Christensen, som genfor-
talte den poetiske legende om, hvor-
dan Mongoliets nationalinstrument,
hestehovedviolin, kom til verden.
Herefter sørgede en quiz, udarbej-
det af formanden, for underholdnin-
gen. Alt i alt en vellykket aften tak-
ket være et veloplagt selskab og de
entusiastiske arrangører Lars Højer,
Morten A. Pedersen, Henrik Bo
Thrane og Anita Garbers. ■

Formanden

Medlemmer februar 2006

Medlemmer februar 2006			Ebbe A.	Hansen	2400	Inger S.	Mangor	2630
			Hanne	Hansen	3210	Christoffer	Melchior	1360
			Jens Asger	Hansen	4000	Marie R.	Melchior	1360
			John	Hansen	3200	Finn	Morell	8230
CICED		2200	Marianne K.	Hansen	8220	Finn	Munch-Petersen	2000
Danmission		2900	Per Tvede	Hansen	2770	Jytte	Munch-Petersen	2000
Lise	Albertsen	2880	Marianne	Haslund-Christensen	2100	Nils Finn	Munch-Petersen	3760
Gerdi	Ammonsens	2800	Michael	Haslund-Christensen	2200	Anne	Nielsen	3460
Elsebeth	Andersen	2100	Søren	Haslund-Christensen	2100	Ingelise F.	Nielsen	8000
Gerda	Andersen	5800	Lotte	Haubroe	2800	Lene	Nielsen	9600
Kjeld	Andersen	9460	Henriette	Hauser	4000	Majbritt	Nielsen	2450
Lisa	Andersen	2820	Michael	Hauser	4000	Bulgan	Njama	2000
Marianne	Andersen	4792	Dorrit	Hawkesworth	2830	Burmaa	Nyamaa	2200
Naran S. H.	Andersen	2690	Louise	Haxthausen	1061	Ove	Nysom	2880
Ny	Andersen	5750	Alice	Hededal	6705	Jonna	Odgaard	6950
Peter Vittrup	Andersen	8220	Gizur	Helgason	2000	Rita	Olsen	2700
Suzanne M.	Andersen	B-1040	Feyhan	Hellum	8800	Carsten	Pedersen	2800
Torben F.	Andersen	2500	Finn	Helveg	4470	Ellen	Pedersen	8300
Andreas D.	Andreasen	5800	Kaj	Heydorn	4000	Gitte	Pedersen	2200
Eskil	Arnfred	7950	Siri	Heydorn	1429	Kimiko Hibri	Pedersen	2720
Peter	Asboe	2620	Kenneth	Holm	8883	Mogens	Pedersen	6933
Johnny	Baltzersen	2860	Knud Ole	Holm	7800	Morten Axel	Pedersen	2720
Mette	Bendixen	9500	Lene	Holm	5800	Judith Hard	Peilmann	3921
Ann Fenger	Benwell	1437	Mette Louise	Holm	2720	Alice H.	Petersen	6705
Benni	Berg	1360	Lis	Holme	1656	Anette	Petersen	2200
Søren	Bie	7323	Jesper	Holst	2200	Kira J.	Petersen	1407
Tomas	Bilde	4180	Jørgen	Holst	3500	Leif F.	Petersen	2000
Jette	Birkbak	9700	Knud	Højer	6040	Erik	Poulsen	2800
Kirsten	Bitsch	8420	Lars	Højer	2720	Anne Lise	Rasmussen	3230
Astrid	Bjønnes	N-3110	Grete T.	Jacobsen	2791	Jens Gert	Rasmussen	8900
Aase	Bjørn-Nielsen	1310	Annelise	Jakobsen	1437	Jørgen	Ringgaard	8560
Jesper	Blenstrup	8800	Else Vedel	Janhøj	1422	Lhuka	Ringgaard	8560
Else	Brendholdt	7800	Carlo	Jensen	2920	Lene	Rishede	1657
Hans Chr.	Brummerstedt	3450	Frank	Jensen	5250	Vita	Rosendal	8370
Ole	Bruun	2400	Mette Marie	Jensen	2100	Lone	Ross	3460
Grethe	Brønden	9800	Oliver	Jensen	2791	Ulla	Ryum	4720
Christel	Braae	1810	Michael	Jespersen	2500	Eigil	Raaby	3400
Knud	Byskov	8530	Jytte	Johansen	2840	Anette W.	Sand	1300
Christian U.	Christensen	4771	Jørgen	Juhl	2920	Astrid	Schelde	4180
Ib Dyrhøj	Christensen	3660	Anders	Jungersen	2950	Liza	Schmidt	4690
Skjold	Christensen	5500	Hanne	Jungersen	2950	Marianne M.	Simonsen	8220
Wivi	Christensen	4771	Thomas	Karlsen	4230	Birgith	Sloth	3050
Esben S.	Christiansen	3964	Anne	Kaufmann	8680	Kirsten Julie	Smådahl	N-2000
Finn	Christiansen	4300	Leo	Knudsen	3200	Henning	Stau	2970
Roland	Dahl	9310	Liff	Knudsen	3200	Dorte	Stenderup	8000
Else	Damgaard	5210	Vibeke	Knudsen	2100	Charlotte H.	Stensig	7850
Peter	Delcomyn	2100	Find Eddau	Kock	6600	Bente	Storgaard	6670
Agi	Dorjsembe	1437	Grethe	Kock	210351	Kaj	Storgaard	6670
Randi	Dæhnfeldt	1061	Jan	Koed	1817	Evy	Svendsen	2500
Jørgen	Elklit	8300	Mads	Kolding	2800	Allan	Sørensen	D-33415
Lars	Eriksen	3050	Benedikte M.	Kristensen	2200	Villy K.	Sørensen	8900
Annette	Erler	2700	Jette	Kristensen	4140	Birgit	Thaysen	2800
Jens	Fabricius	CH-5225	John	Kristensen	4140	Jørn	Thaysen	2800
Lise	Fabricius	CH-5225	Peter Skov	Kristensen	9700	Jacqueline	Thevenet	F-75014
Christine	Fentz	8000	Steen V.	Kristensen	3500	Joshua R.	Thomsen	4660
Anni	Ferdinand	4000	Tove	Krogh	2950	Anne E.	Thrane	3460
Per	Fischer	2400	John R.	Krueger	IN-47404	Henrik Bo	Thrane	2860
Ingrid	Flejsborg	2720	Nanna	Krüger	6270	Poul Fl.	Thrane	3460
Karsten	Fogde	5210	Rikke	Langebæk	2850	Undra	Thrane	2860
Kronprins	Frederik	1257	Annelise	Larsen	2920	Jytte	Tilgaard	6100
Kurt L.	Frederiksen	4270	Niels Henrik	Larsen	4300	Gitte	Tilsted	3913
Hans	Fredsted	5580	Torkild K.	Larsen	7490	Finn	Tobiesen	8260
Sten	Færch-Jensen	2300	Trine Kruse	Larsen	7100	Lisbeth Due	Torp	7500
Jette	Gade	2500	Grethe	Lauritsen	8000	Laila	Vadum	4600
Anita	Garbers	1817	Gudrun	Lefmann	2970	Peter	Vadum	4600
Per	Gerike	1972	Helene Bie	Lilleør	2200	Karin	Vilien	3480
Dölma	Gilberg	3060	Benedikte V.	Lindskog	N-0661	Erik	Wahlstrøm	N-0271
Rolf	Gilberg	3060	Dorrit	Lund	2770	Mikkel	Wisborg-Møller	2100
Bettina	Gram	2300	Bent	Madsen	1772	Ole	Zøfting-Larsen	1067
Amy	Grandt-Nielsen	5300	Erik Eberg	Madsen	8370	Samlet medlemstal: 210		
Gregers	Gregersen	4130	Henrik	Madsen	1354			
Marianne	Gregersen	4130	Magnus	Magnusson	1871			
Britta Tvede	Hansen	2770	Tove	Magnusson	1871			

Samlet medlemstal: 210

DMS nyt

Årsrapport 2005

Bestyrelsen

Ved årets start bestod bestyrelsen af: Klaus Ferdinand (døde 5. januar 2005), Anita Garbers (Ger 43:27), Rolf Gilberg (Ger 41:28), Søren Haslund-Christensen (Ger 44:27), Lars Højer (Ger 53:27), Jan Koed (Ger 46:27), Bulgan Njama (Ger 47:28), Morten Axel Pedersen (Ger 45:27), Leif F. Petersen (Ger 42:27). Ved generalforsamlingen i marts blev Henrik Bo Thrane (Ger 54:27) valgt ind i bestyrelsen som suppleant.

Som skik er, har bestyrelsen holdt en del møder, hvor den har planlagt Selskabets aktiviteter og besvaret henvendelser. Der har måske ikke været helt så stor aktivitet, da formanden har været fraværende på forskerorlov. Selskabets aktiviteter er blevet ført videre af den resterende bestyrelse, og Formanden ønsker her at takke bestyrelsen for det store arbejde, den har udført i årets løb.

Område

København og Nordsjælland	52%
Sjælland og Fyn	16%
Jylland	23%
Udland	9%
Total	100%

Medlemmer

Dansk Mongolsk Selskabs medlemsstørrelse ligger på ca. 200 medlemmer. I flere år har medlemskaren haft denne størrelsesorden med ca. halvdelen i Storkøbenhavn og 11 i Storårhus.

Medlemsmøder

På grund af vedligeholdelsesreparationer forlod Selskabet lokalerne i

Medborgerhuset på Danasvej 30B, Frederiksberg. Selskabet fik nye muligheder for at bruge lokaler på adressen Store Kongensgade 68, opgang A, København, hvor møderne fremover foregår.

• Medlemsmøde 77:

7. januar 2005: visning af filmen **Den grædende kamel** i biografen *Grand Teatret*. 40 medlemmer havde modtaget den gratis invitation til at komme og se denne rørende film om den udstødte kamelunge, som moderen ikke vil kendes ved – i starten. Efter filmen var der hyggeligt samvær over et glas i biografens café. Alt i alt et vellykket arrangement.

• Medlemsmøde 78:

5. marts 2005: **Ordinær generalforsamling**. Generalforsamlingen forløb uden problemer. Desværre kunne vores rutinerede dirigent, Anders Jungersen, ikke være til stede.

Efter generalforsamlingen fortalte Grethe Kock levende og engageret om sit udviklingsprojekt i Nordmongoliet, finansieret af Danida og Danmission.

Forårsfesten (kl. 18-23) var som traditionen er, festlig, hyggelig og fornøjelig (26 deltagere).

• Medlemsmøde 79:

21. maj 2005, kl. 15-17: **Fra søvnig provinsby til hektisk metropol**. Gitte Pedersen og Bettina Gram introducerede deres lysbilledforedrag med: »Der er turbo på udviklingen i Mongoliet – det kan ses på Ulaanbaatar«. Foredragsholderne lagde vægten på den politiske og økonomiske udvikling, der har fundet sted i Mongoliet gennem de sidste 5 år, og på hvilke konsekvenser, det har haft for nomadekulturen.

• Medlemsmøde 80:

1. oktober 2005, kl. 15-17: **Nordens Nomader møder mongoler-**

ne. Deltagere fra Haslev udvidede Højskole, *Rejsehøjskolen* årgang 2004, fortalte vidende og med stor indlevelse om deres personlige oplevelser fra Chinggis Khans hjemland, om rejsen til et fremmed land for at opleve nomadernes årtusindgamle levevis. De tog på en spejdetur i »en gammel russisk bus hen over jordveje til børnearbejde i midten af alting og ingenting. Stødte ind i gæstfrihed og varme smil blandt betonkolde skygger og vodkaens barske konsekvenser«. I Ger 53 fortalte gruppens medlemmer levende om deres begivenhedsrige tur til Mongoliet.

• Medlemsmøde 81:

26. november 2005, kl. 18: **Dansk Mongolsk Selskab fylder 15 år**. Mongoliets ambassadør Onon kom helt fra Belgien for at deltage i festmiddagen, som de unge medlemmer af bestyrelsen havde arrangeret. Ambassadør Onon viderebragte hilsner fra myndighederne i Mongoliet (se side 26) og holdt også en tale, hvor hun takkede for det gode samarbejde. Søren Haslund-Christensen holdt tale om hestehovedviolin. Quizen fra 10 års jubilæet blev genbrugt og de 5 dårligste svar fik en tryksag om Mongoliet (55 deltagere).

Medlemsblad

Selskabets tidsskrift, Ger, udkom desværre kun med 3 numre (52-53-54), hver à 28 sider. Grundet tidspres i redaktionen udkom der kun ét nummer i efteråret. Vi håber at kunne indhente det forsømte i år.

Igen udkom Ger med et alsidigt udvalg af artikler, dels aktuelle ting om Mongoliet, dels om nye rejseindtryk, dels om tidligere udgivne ting, som ellers er vanskelige at få fat på for medlemmerne. Redaktionen vil fortsat gerne høre fra læsere, som har noget på hjertet vedrørende Mongoliet, eller som har forslag til emner, tidsskriftet kan tage op.

Dansk Mongolsk Selskab

Regnskab for perioden 1/1-2005 – 31/12-2005

	2004	2005
RESULTATOPGØRELSE		
Indtægter		
Kontingent	28.150,00	29.387,00
Administrationsbidrag NGO	20.000,00	0,00
Portostøtte	1.010,84	2.353,78
Bladsalg	0,00	160,00
Gaver	200,00	2.650,00
Diverse	0,00	6,00
Rente	175,59	172,77
	49.536,43	34.729,55
Udgifter		
Kontorhold	979,35	488,00
Ger, trykkeudgifter	16.744,23	11.665,53
Ger, porto indland	5.437,17	5.278,50
Porto	5.099,50	4.345,00
Internet	3.095,00	5.135,00
Medlemsmøder	4.256,23	11.590,35
Repræsentation	4.681,75	4.396,50
Gebyr	517,00	442,00
Diverse omkostninger	872,15	2.090,59
Årets resultat	7.854,05	-10.701,92
BALANCE		
Pr. 1. januar 2006		
Aktiver		
Kasse	377,40	281,56
Giro	31.559,86	20.787,45
Bank	33.267,31	33.433,64
Balance	65.204,57	54.502,65
Passiver		
Egenkapital:		
Primo	57.350,52	65.204,57
Årets resultat	7.854,05	-10.701,92
Balance	65.204,57	54.502,65

Hjemmeside

Hjemmesiden er i løbet af året blevet opdateret løbende med nyheder, artikler fra Ger etc. Derudover er hele projektdelen blevet oversat til engelsk, så også folk i det internationale miljø har mulighed for at læse om vores projekter.

Beklageligvis har der i løbet af året været store problemer med tilmeldingsfunktionen på hjemmesiden, men problemet er nu løst, og man kan igen tilmelde sig via hjemmesiden. Hjemmesiden hverver mange nye medlemmer, så det er

selvfølgelig helt afgørende, at tilmeldingsfunktionen virker.

NGO-projekter

Udsatte grupper: Projektet har siden 1997 i 3 faser arbejdet inden for den sociale sektor i Mongoliet. Projektets sidste og tredje fase blev forlænget 2 gange inden for de bevillgede midler med afslutning september 2006. Bevillingen har i alt været på 10,4 mio. kr.

I 2005 afsluttede 36 nye socialarbejdere deres 2-årige efteruddannelse inden for socialt arbejde. De

mindre projekter, som deltagerne i uddannelsen valgte at gennemføre i deres lokalområder, foregik succesfuldt ligesom de forrige. De 8 aimagers projekter omfattede i alt 337 familiemedlemmer og deres børn.

Socialarbejderne, der deltog i uddannelsen, etablerede en landsdækkende organisation, såkaldt *Social Work Partnership Network*. Organisationens formål er at bidrage til fortsat erfaringsudveksling og debat blandt socialarbejdere i hele Mongoliet, at være fortalere for de fattige familier.

Sommeren 2005 gennemførte projektet konferencen »Civilsamfundets deltagelse i den sociale udvikling« [Ger 54:9-11]. Konferencen sluttede med en uforglemmelig koncert for 300 personer organiseret af deltagerne i uddannelsen sammen med børn, forældre og lokalsamfund i øvrigt. Børnene dansede, spillede hesteviolin, sang, spillede teater og dukketeater i 2 timer i Musikteatret i Ulaanbaatar. Efter koncerten roste mange bevægede tilskuere børnene for at være »meget bedre end professionelle kunstnere«.

Familieprojektet er blevet overdraget til kommunen, og i overgangsfasen samarbejder DaMoST med kommunen. Gadebørnsprojektet er afviklet i 2005, og projektet har intenst samarbejdet med alle familierne for at sikre varige løsninger. Børn og forældre deltager ligeledes i familieprojektets aktiviteter.

Projektets blad *Let's talk* er forbedret betydeligt hvad angår indhold og udseende.

I 2005 har DaMoST i samarbejde med Universitetets Humanistiske Skole gennemført en stor undersøgelse, der beskriver socialt arbejde i Mongoliet. Undersøgelsen, der omfattede 1.200 personer, beskriver det mongolske sociale arbejde, dets indhold og form ud fra brugeres, socialarbejders, politikeres, administratorers og NGO'ers synspunkt.

H. C. Andersens eventyr i mongolsk tekst og streg.

I 2005 flyttede DaMoST til mere centralt placerede lokaler, som giver bedre arbejdsforhold.

Også i 2005 organiserede Dansk Mongolsk Selskab en 10-dages studietur i Danmark for ansatte, samarbejdspartnere og projektbestyrelse. Deltagerne havde mange møder med civilsamfundsorganisationer i Danmark.

Skoleudvikling i landdistrikter: Efter den succesfulde afslutning af

projektets 1. fase i marts 2005, startede projektets 2. fase i april 2005. Den anden fase omfatter 80 skoler i landdistrikter. I første projektfase var der bevilget 9,1 mio. kr. og i anden fase 11,4 mio. kr. [Ger 54: 12-15].

Indtil udgangen af 2005 har projektet arbejdet intenst med kurser for de nyvalgte skolebestyrelser for at sikre et godt samarbejde mellem skole og lokalsamfund. Der er udarbejdet fælles retningslinjer for projektteams og skolebestyrelsernes arbejde og for skoleplanlægning, projektrapportering, budgettering og regnskabsførelse.

Der er gennemført 50 mindre vedligeholdelsesarbejder på skolerne, som gennemføres i samarbejde mellem skole og lokalsamfund. Udstyr og materialer i henhold til projektdokument og budget er indkøbt og fordelt. Der er afholdt 4 *workshops* og seminarer med henblik på opbygningen af kapacitet.

Den mongolske partner (*The Mongolian Association for Primary and Secondary School Development*) har iværksat en større kampagne for at udbrede organisationens lokale forankring og etableret hjemmeside og fortsat udgivelse af

nyhedsbrev. Projektet er iværksat og fortsat ved i alt 72 skoler til gavn for børn fra fattige familier. Bøger og supplerende undervisningsmaterialer er indkøbt, produceret og fordelt til alle skoler.

I 2005 besøgte tre mongolske medarbejdere fra projektet Danmark for her at få indsigt i det danske civilsamfundsarbejde.

Skoleudviklingsprojektet gennemføres i samarbejde med CISED (*Centre for International Cooperation in Education*).

Kulturprojekter: I 2005 støttede Dansk Mongolsk Selskab en gruppe fra Det Pædagogiske Universitet i Mongoliet med finansiering af oversættelse og udgivelse af H. C. Andersens eventyr. Resultatet er farverige og flotte bøger til glæde for børn og voksne i Mongoliet.

I 2005 udgav en ældre mongolsk oversætter H. C. Andersens eventyr på gammelmongolsk skriftsprog. En privat person i Mongoliet støttede økonomisk udgivelsen af bogen. Bogen er overrakt til H. C. Andersen museet i Odense.

Bestyrelsen

Børn fra Damost-projekterne går lige til hjerterne med deres sang og musik i Kulturpaladsets teatersal i Ulaanbaatar, 30. juni 2005. Foto: Jan Koed

GER 55

DANSK MONGOLSK SELSKAB

DMS nyt

MEDLEMSMØDER

- *Medlemsmøde 82*
Torsdag den 2. marts kl. 12-13
Folketinget, Christiansborg

Officielt besøg fra det mongolske parlament

Danmark får officielt besøg i dagene 28. februar – 2. marts af formanden for det mongolske parlament, Ikh Khural, HE Tsend Nyamdorj. Han ledsages af bl.a. ambassadør S. Onon og fung. energiminister Tuvden Ochirhuu samt medlemmer af Det demokratiske Parti, formanden for Folkets Parti m.fl. Mødet blev annonceret i forårets mødefolder, der udsendtes i begyndelsen af uge 7. Tilmeldingsfristen udløb tirsdag den 21. februar.

- *Medlemsmøde 83*
Lørdag den 25. marts kl. 15-23
St. Kongensgade 68, opg.A, Kbh. K

Ordinær generalforsamling

Dagsorden

1. *Valg af dirigent.*
2. *Formandens beretning om selskabets aktiviteter i 2005.*
3. *Kassereren fremlægger det reviderede regnskab for 2005.*
4. *Fastsættelse af kontingent.*
Bestyrelsen foreslår uændret kontingent.
5. *Valg af bestyrelsesmedlemmer.*
På valg er: Rolf Gilberg, Søren Haslund-Christensen, Jan Koed, Leif F. Petersen.
Alle ønsker genvalg.

Ikke på valg er: Anita Garbers, Lars Højer, Bulgan Njama, Morten A. Pedersen.

6. *Valg af suppleanter.*
På valg er: Henrik Bo Thrane.
7. *Valg af revisor.*
På valg er: Anders Jungersen.
8. *Indkomne forslag.*
9. *Eventuelt.*

Arbejdstøj til mongolske shamaner

Kl. ca. 16: Selskabets formand, Rolf Gilberg, har i et år forsket i de mongolske shamandragter, Henning Haslund-Christensen bragte til Danmark i 1930'erne. Foredraget vil handle om, hvordan HHC fik fat i dragterne og lidt om betydningen af, hvad der er på dem. Til sammenligning vil der blive vist billeder af nogle nutidsmongolske shamaner.

Forårsfesten

Kl. ca. 18: Festmåltidet begynder. Prisen holder vi også i år på 100 kr., der dækker både mad og drikkevarer. Ikke-medlemmer er velkomne til samme deltagerpris.

Tilmelding sker til kassereren pr. email, telefon eller brev senest *søndag den 19. marts*. Indbetaling kan ske gennem giro eller netbank på kontonr. (1551) 784-1582 eller ved at fremsende en check. Efter aftale kan der betales kontant ved indgangen.

Kassereren: Jan Koed
Carl Bernhards Vej 15, st.tv.
1817 Frederiksberg C
tel 3322 3728, email jk@cadaid.dk

Jubilæumsfesten

Dansk Mongolsk Selskab fejrede sit 15 års jubilæum lørdag den 25. no-

vember 2005. Æresgæst var Mongoliets ambassadør til Danmark, Sodov Onon, som bragte gaver og lykønskninger med fra Mongoliet. Læs mere om det vellykkede arrangement side 26.

Ambassadør S. Onon medbragte et lykønskingsbrev fra den mongolske undervisnings-, kultur og videnskabsminister, som hun læste op på engelsk. Til venstre i billedet ses Rolf Gilberg, Selskabets formand, til højre Bulgan Njama, bestyrelsesmedlem i Dansk Mongolsk Selskab og leder af projektorganisationen.

Foto: Jan Koed

Ger 55 eller 56?

Opmærksomme læsere af bladet vil have opdaget, at der kun udkom 3 numre i 2005. Redaktionen beder om forståelse for, at de erhvervmæssige forpligtelser nogle gange lægger pres på fritidsaktiviteterne. Vi vil forsøge at indhente det forsmte, således er dette nummer på 32 sider mod normalt 28, og i anledning af årets store begivenhed i Mongoliet med markeringen af det mongolske imperiums 800 års jubilæum vil vi bringe ekstra stof om Chinggis Khan og hans bedrifter.

Mødefolder

Folderen over forårets møder blev udsendt medio februar. Ud over de allerede annoncerede møder planlægger bestyrelsen endnu et møde i forårssæsonen over emnet Chinggis Khan og mongolernes verdensrige.

-red